

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра інформаційної, бібліотечної та архівної справи

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна
та архівна справа»**

Харків, ХДАК, 2018

УДК 01 (073)
ББК 78.5
О-64

Друкується за рішенням
ради факультету соціальних комунікацій ХДАК
(протокол № 4 від 20.11.2017 р.)

Рекомендовано кафедрою інформаційної,
бібліотечної та архівної справи ХДАК
(протокол № 6 від 02.11.2017 р.)

Розробник
Тодорова Є. М., канд. пед. наук,
доцент кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи

О-64 **Організація та технологія бібліографічної діяльності:** програма та навч.-метод. матеріали до курсу для студ. спец. 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Харк. держ. акад. культури; уклад. Є. М. Тодорова. — Харків: ХДАК, 2018. — 71 с.

Навчальний курс «Організація та технологія бібліографічної діяльності» є одним із базових для підготовки бакалаврів за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». У ньому розкрито комплекс методичних, технологічних та організаційно-управлінських проблем бібліографічної діяльності як цілісної системи.

Для студентів, викладачів, аспірантів, слухачів системи підвищення кваліфікації та післядипломної освіти.

© Харківська державна академія культури, 2018
© Тодорова Є.М., 2018

1. Програма навчальної дисципліни «Організація та технологія бібліографічної діяльності»

Опис предмета навчальної дисципліни

Предмет: Бібліографічна діяльність інформаційно-документальних установ

Курс: підготовка бакалаврів	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денне відділення	Заочне відділення
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 6 Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин: 4/4	Шифр та назва напрямку: 0201 Культура Шифр та назва спеціальності: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	Обов'язкова	Обов'язкова
		Рік підготовки: 2–3	Рік підготовки: 2–3
		Семестр: 4–5	Семестр: 4–5
		Лекції (теоретична підготовка): 40 год.	Лекції (теоретична підготовка): 12 год.
		Семінари: 20 год.	Семінари: 4 год.
		Практичні: 60 год.	Практичні: 12 год.
		Самостійна робота: 60 год.	Самостійна робота: 152 год.
		Вид контролю: залік (4 семестр), іспит (5 семестр)	Вид контролю: залік (4 семестр), іспит (5 семестр)

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної й індивідуальної роботи становить :

- для денної форми навчання – 120/60;
- для заочної форми навчання – 28/152.

Мета і завдання навчальної дисципліни

«Організація та технологія бібліографічної діяльності» – навчальна дисципліна, яка розкриває комплекс методичних, управлінських та організаційно-практичних проблем бібліографічної роботи бібліотеки як системи, посилює фахову підготовку бакалаврів зі спеціальності «Книгознавство, бібліотечознавство і бібліографія».

Мета навчальної дисципліни – формування у студентів фахового розуміння вузлових проблем бібліографічної діяльності, сприяння ефективному засвоєнню бібліографічної роботи, питань її організації й управління, технології формування довідково-бібліографічного апа-

рату, процесів бібліографування та бібліографічного обслуговування, підвищення інформаційної культури бібліотекарів і читачів.

Завдання навчальної дисципліни

Завдання курсу:

- розкрити особливості бібліографічної діяльності як системи: її функції, структуру, основні процеси та види;
- надати знання про об'єкт, предмет, напрями, методи й міждисциплінарні зв'язки бібліографічної діяльності як науково-практичної та навчальної дисципліни;
- ознайомити студентів з базовими поняттями бібліографічної діяльності;
- надати студентам відомості про систему знань з методики, організації, управління і технології бібліографічної роботи бібліотек;
- допомогти студентам засвоїти технологію формування довідково-бібліографічного апарату в бібліотеках різних типів і видів, його еволюціонування за умов електронного середовища;
- підготувати студентів до професійного здійснення процесів пошуку, аналітико-синтетичної обробки документів;
- навчити студентів технології створення бібліографічних посібників різних типів та видів;
- ознайомити студентів зі специфікою довідково-бібліографічного обслуговування та бібліографічного інформування, поширення бібліографічних знань, підвищення інформаційної культури бібліотекарів і читачів та реклами інформаційних ресурсів, продуктів і послуг;
- розкрити перспективи вдосконалення бібліографічної роботи в Україні за умов використання комп'ютерних та інтернет-технологій;
- надати студентам знання з технології обліку, планування та звітності бібліографічної роботи.

Вимоги до знань і навичок

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

а) знати:

- особливості формування довідково-бібліографічного апарату як бази бібліографічної діяльності бібліотеки;
- об'єкт, предмет, структуру, напрями, методи та міждисциплінарні зв'язки бібліографічної діяльності як науково-практичної та навчальної дисципліни;

- особливості бібліографічної діяльності як системи: її функції, структуру, основні процеси й види;
- термінологічну систему бібліографічної діяльності;
- систему знань з методики, організації, управління й технології бібліографічної роботи бібліотек;
- особливості змісту і структури інформаційних потреб користувачів;
- технологію та методику здійснення процесів пошуку, аналітико-синтетичної обробки документів;
- технологію створення бібліографічних посібників різних типів і видів;
- специфіку довідково-бібліографічного обслуговування та бібліографічного інформування;
- особливості поширення бібліографічних знань, підвищення інформаційної культури бібліотекарів і читачів, реклами інформаційних ресурсів, продуктів і послуг;
- використання комп'ютерних та інтернет-технологій;
- особливості обліку, планування і звітності бібліографічної роботи;

б) уміти:

- самостійно та вільно орієнтуватися в основних напрямках та проблемах організації бібліографічної діяльності в бібліотеках різних типів і видів;
- організовувати роботу бібліографічного підрозділу бібліотеки;
- здійснювати моніторинг змісту і структури інформаційних потреб користувачів;
- здійснювати процеси пошуку, аналітико-синтетичної обробки документів;
- створювати та використовувати довідково-бібліографічний апарат;
- здійснювати довідково-бібліографічне обслуговування та бібліографічне інформування;
- проводити заходи щодо підвищення інформаційної культури бібліотекарів і читачів;
- створювати бібліографічні посібники різних типів і видів;
- використовувати комп'ютерні та інтернет-технології;
- складати плани та звіти про бібліографічну роботу, обліковувати її;

- ефективно застосовувати свої знання в практичній бібліографічній діяльності;

в) мати навички:

- визначення специфіки бібліографічної діяльності як галузі науково-практичної діяльності: її функцій, структури та видів;
- обґрунтування власної думки щодо об'єкта, предмета, структури, напрямів, методів і міждисциплінарних зв'язків бібліографічної діяльності як науково-практичної та навчальної дисципліни;
- визначення змісту та структури організації бібліографічної діяльності бібліотек різних типів і видів;
- визначення змісту та структури інформаційних потреб користувачів;
- формування довідково-бібліографічного апарату бібліотеки;
- професійного здійснення процесів пошуку, аналітико-синтетичного опрацювання документів;
- здійснення довідково-бібліографічного обслуговування та бібліографічного інформування;
- проведення заходів із підвищення інформаційної культури бібліотекарів та читачів;
- створення бібліографічних посібників різних типів і видів;
- використання комп'ютерних та інтернет-технологій;
- складання планів і звітів про бібліографічну діяльність, її облік;
- застосування отриманих знань у практичній бібліографічній діяльності.

Підсумковий контроль засвоєння знань здійснюється у формі заліку та іспиту. Передбачено рубіжні етапи контролю знань у формі усного опитування, перевірки конспектів, відповідей на семінарських заняттях, виконання практичних завдань, завдань самостійної роботи студентів, контрольної роботи, тестування.

Тематичний план курсу (денне відділення)

№	Найменування розділів і тем	Кількість годин					форма контр.
		Всього	лекц.	сем.	практ.	сам.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1. Загальні питання організації бібліографічної діяльності в бібліотеці							
1.	Організаційно-функціональна структура бібліографічної служби бібліотек різних типів	6	2	2		2	тестування
2.	Основні функції бібліографічного підрозділу бібліотеки	3	1			2	
3.	Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів бібліотеки	5	1			4	
Розділ 2. Довідково-бібліографічний апарат (ДБА) бібліотеки як інформаційно-пошукова система							
4.	Загальні питання організації ДБА	4	2			2	тестування
5.	Довідково-бібліографічний фонд (ДБФ) бібліотеки	14	2		8	4	
6.	Система каталогів і картотек	20	2	4	10	4	
Розділ 3. Організація й технологія бібліографування документів							
7.	Загальні питання організації та технології бібліографування	4	2			2	контр. робота
8.	Технологія укладання бібліографічних посібників	22	4	4	12	2	
9.	Технологія укладання бібліографічних посібників за допомогою засобів автоматизації	14	2		4	8	
Розділ 4. Організація й технологія бібліографічного обслуговування							
10.	Завдання та зміст бібліографічного обслуговування. Характеристика споживачів бібліографічної інформації	6	2			4	тестування
11.	Організація та технологія бібліографічного інформування	12	4	2	2	4	
12.	Організація й технологія довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО)	16	4	2	6	4	

Розділ 5. Підвищення інформаційної культури споживачів бібліографічної інформації та працівників бібліотеки							
13.	Бібліографічне навчання споживачів бібліографічної інформації	10	2		4	4	тестування
14.	Бібліографічне навчання співробітників бібліотеки	12	2		4	4	
Розділ 6. Управління бібліографічною діяльністю							
15.	Сутність, принципи, методи та функції управління	4	2			2	
16.	Менеджмент бібліографічної діяльності	10	2		4	2	
17.	Маркетинг бібліографічної діяльності	8	2		2	2	
18.	Методичне керівництво бібліографічною діяльністю	10	2		4	4	тестування
	Разом	180	40		60	60	залік, іспит

Тематичний план курсу (заочне відділення)

№	Найменування розділів і тем	Кількість годин					форма контролю
		усього	лекц.	сем.	практ.	сам.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Розділ 1. Загальні питання організації бібліографічної діяльності в бібліотеці							
1.	Організаційно-функціональна структура бібліографічної служби бібліотек різних типів	14	2	2		10	тестування
Розділ 2. Довідково-бібліографічний апарат (ДБА) бібліотеки							
2.	Довідково-бібліографічний фонд (ДБФ) бібліотеки	17	1			16	тестування
3.	Система каталогів і картотек	23	1		2	20	
Розділ 3. Організація й технологія бібліографування							
4.	Методика складання бібліографічних посібників	24	2		2	20	контр. робота
Розділ 4. Організація й технологія бібліографічного обслуговування							
5.	Організація та технологія бібліографічного інформування	19	1		2	16	тестування
6.	Організація й технологія довідково-бібліографічного обслуговування	17	1	2	2	12	
Розділ 5. Підвищення інформаційної культури споживачів бібліографічної інформації							
7.	Бібліографічне навчання споживачів бібліографічної інформації	21	1		2	18	опитування
8.	Бібліографічне навчання співробітників бібліотеки	21	1			20	
Розділ 6. Управління бібліографічною діяльністю							
9.	Менеджмент бібліографічної діяльності бібліотек різних типів	11	1			10	тестування
10.	Маркетинг бібліографічної діяльності	13	1		2	10	
Разом		180	12	4	12	152	залік, іспит

Зміст курсу

Вступ

Предмет, структура та завдання курсу. Місце курсу в системі професійної підготовки студентів. Зв'язок із бібліотекознавчими, бібліографознавчими курсами, документознавством, інформатикою та іншими дисциплінами. Практична спрямованість курсу. Форми навчальної роботи. Документне забезпечення дисципліни.

Розділ 1. Загальні питання організації бібліографічної діяльності в бібліотеці

Тема 1. Організаційно-функціональна структура бібліографічної служби в бібліотеках різних типів

Сучасні вимоги до організації бібліографічної діяльності в бібліотеках. Основні напрями бібліографічної діяльності та принципи її організації. Бібліографічні процеси як вища функція діяльності бібліотек. Вплив організації бібліографічної роботи на ефективність та якість роботи бібліотек.

Організація електронної бібліографічної служби бібліотек України та інтеграція її до світового інформаційного простору.

Бібліографічна служба бібліотеки. Залежність її організаційно-функціональної структури від типу бібліотеки, її місця в бібліотечній мережі регіону (галузі), змісту та обсягу бібліографічних процесів та інших факторів. Загальне уявлення про структуру бібліографічної служби великих бібліотек.

Організаційно-функціональна структура бібліографічної служби обласної універсальної наукової бібліотеки. Особливості організаційно-функціональної структури бібліографічної служби ЦБС, її залежність від кількості підрозділів та штатної чисельності бібліографів.

Бібліографічна служба в спеціальних та наукових бібліотеках, органах НТІ. Організація бібліографічної служби в бібліотеках, які не мають бібліографічного підрозділу. Особливості організаційно-функціональної структури бібліографічної служби в органах НТІ, видавництвах, музеях, архівах, книжковій торгівлі.

Значення нормативно-методичної документації в організації бібліографічної діяльності.

Семінарське заняття: Організація бібліографічної діяльності в бібліотеці: сутність і структура — 2 год.

Самостійна робота: Основні напрями бібліографічної діяльності – 2 год.

Тема 2. Основні функції бібліографічного підрозділу бібліотеки

Головний ланцюг бібліографічної служби бібліотеки – самостійний бібліографічний підрозділ.

Функції бібліографічного відділу ОУНБ.

Положення про бібліографічний відділ.

Посадові інструкції головного бібліографа, провідного бібліографа, бібліографа 1 та 2 категорій.

Функції секторів бібліографічного відділу ОУНБ. Галузева спеціалізація бібліографів.

Функції бібліографічного відділу (сектора) ЦБС.

Функції бібліографічного підрозділу спеціальних бібліотек.

Самостійна робота: Порівняльний аналіз з основних функцій бібліографічного підрозділу бібліотеки – 4 год.

Тема 3. Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів бібліотеки

Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів ОУНБ.

Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів ЦБС.

Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів спеціальних бібліотек.

Самостійна робота: Аналіз положень про бібліографічний відділ та інструкцій бібліографів бібліотек різних типів – 4 год.

Розділ 2. Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки як інформаційно-пошукова система

Тема 4. Загальні питання організації довідково-бібліографічного апарату (ДБА).

Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки як основна база бібліографічної діяльності. Загальні вимоги до ДБА. Склад ДБА: система каталогів та картотек, довідково-бібліографічний фонд (ДБФ). Залежність структури та обсягу ДБА від типу бібліотеки, особливостей регіону (галузі, підприємства) та контингенту споживачів інформації. Єдність принципів і методичних рішень у комплектуванні та організації різних частин ДБА, їх взаємодія й засоби її реалізації. Співвідношення ДБА бібліографічного відділу з ДБА інших відділів бібліотеки.

Особливості ДБА у бібліотеках різних типів, органах НТІ, інших документально-інформаційних структурах.

Електронні пошукові засоби: каталоги, пошукові та метапошукові системи. Їхнє призначення, особливості використання в бібліотеках.

Самостійна робота: Організація ДБА — 2 год.

Тема 5. Довідково-бібліографічний фонд у ДБА бібліотеки

Функціональне призначення та склад ДБФ: офіційні та нормативні матеріали, довідкові видання, бібліографічні посібники, фонд (архів) виконаних довідок. Принципи та джерела комплектування.

Види та пошукові можливості офіційних і нормативних матеріалів.

Довідкові видання: енциклопедії, словники, довідники. Критерії їх відбору для ДБФ. Класифікація за призначенням та змістом. Особливості складу довідкових видань у ДБФ різних типів бібліотек та інших документально-інформаційних закладах.

Електронні документні ресурси (е-книги) інтернету та можливості їх використання. Архів інтернет-документів як складова частина ДБА.

Бібліографічні джерела у ДБФ бібліотек. Джерела загальної бібліографії у ДБФ. Принципи та джерела їх комплектування. Система державних покажчиків. Видавничі та книготоргові бібліографічні посібники. Каталогні та репертуарні джерела.

Джерела науково-допоміжної бібліографії у ДБФ бібліотеки, їх функціональне призначення. Сигнальні, реферативні та оглядові рівні системи поточного бібліографічного інформування у сфері науки, виробництва та культури.

Система бібліографічних видань галузевих інститутів інформації та наукових бібліотек. Бібліографічні джерела, що відображають літературу з питань бібліотекознавства й бібліографознавства. Система бібліографічних посібників, що відображають опубліковані бібліографічні матеріали.

Місце галузевих поточних та ретроспективних покажчиків у ДБА бібліотек різних типів.

Професійно-виробничі бібліографічні посібники, їхня система й завдання.

Система рекомендаційних посібників, її особливості та призначення, багатоаспектна класифікація.

Автоматизовані бази й банки даних. Новітні види бібліографічних посібників: списки рекомендованих сайтів, брами, портали, мультимедійні електронні ресурси.

Фонд виконаних довідок, його призначення та організація.

Практичні заняття:

1. Аналіз системи державних бібліографічних покажчиків — 2 год.
2. Аналіз системи ретроспективних посібників загальної бібліографії — 2 год.
3. Аналіз основних універсальних електронних довідкових видань — 4 год.

Самостійна робота: Аналіз ДБФ бібліотеки — 6 год.

Тема 6. Система каталогів та бібліографічних картотек бібліотеки

Призначення, склад та функції бібліографічних картотек. Система бібліографічних картотек бібліотеки: універсальні, тематичні та спеціальні. Призначення й організація кожного типу картотек, їх зв'язок з іншими частинами ДБА та засоби його реалізації.

Систематична картотека статей (СКС), її місце в системі інформаційно-пошукових систем бібліотек. Використання СКС. Методика її складання та ведення. Джерела комплектування СКС. Структура СКС, групування в ній бібліографічних записів. Алфавітно-предметний покажчик як засіб її зв'язку із систематичним каталогом. Редагування картотеки. Особливості СКС у бібліотеках різних типів. Пошукові можливості СКС.

Функції та особливості *тематичних та спеціальних картотек*. Постійні й тимчасові тематичні картотеки, їх наповнення та структура. Зв'язок з іншими частинами інформаційно-пошукових систем.

Види *спеціальних* картотек: картотека рецензій, картотека назв творів художньої літератури, картотека бібліографічних посібників, картотека методико-бібліографічних матеріалів, картотека персоналій, картотека ілюстрацій, картотека окремих видів документів тощо, їх структура та зміст. Зв'язок спеціальних картотек з іншими частинами ДБА.

Фактографічні картотеки та їх місце в системі картотек бібліотеки. Види фактографічних картотек: картотеки економічного профілю регіону, підприємств; керівників народного господарства, провідних вчених та їх інформаційних потреб; номенклатури продукції підприємств регіону тощо. Провідна роль картотек культурного профілю регіону, картотек фахівців культури та мистецтва, картотек їх інформаційних потреб у інформаційному обслуговуванні галузі.

Пошукові можливості тематичних та спеціальних картотек.

Новітні *електронні пошукові системи (ПС)*: ПС, основані на вільному тексті; ПС у вигляді покажчика (директорії, полі/мульти ПС); ПС, основані на природній мові.

Формування системи багатоканальних інформаційних ресурсів України: створення зведеного каталогу бібліотек країни; розвиток діючих електронних каталогів бібліотек; створення електронних покажчиків ретроспективної національної бібліографії; створення каталогів ресурсів інтернету; реалізація системи інформаційних ресурсів на CD-ROM.

Семінарське заняття: Особливості довідково-бібліографічного апарату бібліотек різних типів — 4 год.

Практичні заняття:

1. Порівняльна характеристика СКС та систематичного каталогу — 2 год.
2. Створення макетів спеціальних картотек — 8 год.

Самостійна робота: Аналіз системи каталогів і картотек бібліотеки — 4 год.

Розділ 3. Організація та технологія бібліографування документів

Тема 7. Загальні питання організації та методики бібліографування

Загальні питання організації та методики складання бібліографічних посібників. Бібліографування документів у бібліотеках різних типів. Залежність цієї роботи від виду бібліотеки. Методична забезпеченість укладацької діяльності. Співвідношення загальної та галузевої методик складання бібліографічних посібників. Вимоги до професійної та загальнонаукової підготовки бібліографічних кадрів.

Самостійна робота: Методичне забезпечення укладацької діяльності — 2 год.

Тема 8. Технологія укладання бібліографічних посібників

Підготовчий етап складання бібліографічних посібників. Вибір теми посібника та її обґрунтування. Попереднє вивчення теми посібника, його призначення. Відображення в ньому загального задуму, цільового, читацького призначення та методичних рішень. Залежність цих рішень від об'єктів бібліографування, цільового й читацького призначення посібника. Вибір типологічних і жанрових особливостей посібника. Обговорення та затвердження проспекта посібника.

Виявлення документів, методика та джерела виявлення документів. Суцільне й вибіркове переглядання. Ведення робочої картотеки.

Нові надходження до бібліотеки — база складання поточних покажчиків. Створення бібліографічних посібників (баз даних) в умо-

вах автоматизованих бібліотечно-бібліографічних систем (АББС).
Бібліографування електронних видань.

Основний (аналітико-синтетичний) етап складання бібліографічних посібників.

Аналітичний підетап бібліографування

Загальний бібліографічний аналіз документа. Його мета та зміст. Джерела бібліографічного аналізу та методика його виконання. Значення передмови, змісту та інших елементів довідкового апарату книги як джерел бібліографічного аналізу.

Бібліографічний опис — основний спосіб характеристики документів. Вимоги до бібліографічного опису. ГОСТ 7.1-2003 «Библиографическое описание документов», ДСТУ 2394-94. «Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів: Терміни та визначення».

Стандарт бібліографічного опису ІФЛА та відповідність українського ДСТУ його вимогам.

Анотування як спосіб характеристики документів у бібліографічних посібниках. Класифікація анотацій згідно з їх функціональним призначенням та способом характеристики документів, що анотуються. Особливості складання анотацій різних видів. Анотування як творчий процес. Основні елементи анотацій, їх залежність від цільового та читачького призначення посібника, змісту й форми документа, що бібліографується.

Загальні поняття про методику реферування документів. Формалізований підхід до складання рефератів. Особливості складання анотацій та рефератів в електронному режимі.

Складання бібліографічних записів як результат аналітичного етапу бібліографування. Варіативність структури бібліографічних записів. Правила оформлення бібліографічних записів.

Синтетичний підетап бібліографування

Мета та основні операції. Відбір літератури — найважливіша операція; цілі та критерії відбору. Обмежувальний (формальний та змістовний) відбір. Якісний відбір у науково-допоміжних, навчальних, виховних та інших цілях.

Групування бібліографічних записів, виявлення зв'язків між ними як кінцева операція бібліографічного синтезу. Мета групування. Різні способи групування: формальне та змістовне, їх різновидності. Прості, складні способи групування. Використання класифікаційних таблиць і навчальних програм для змістовного групування бібліографічних записів.

Заключний етап складання бібліографічних посібників.

Складання довідково-методичного апарату посібників. Допоміжні покажчики, їх призначення та співвідношення з основною частиною бібліографічного посібника. Залежність допоміжних покажчиків від об'єктів бібліографування. Види допоміжних покажчиків. Методика складання допоміжних покажчиків, що характеризують формальні ознаки документів. Словниково-предметні допоміжні покажчики, їх особливості. Методика складання допоміжних покажчиків, що розкривають зміст документів. Пермутаційні покажчики, складені за допомогою ПК.

Передмова та її зміст. Ввідні статті до бібліографічного посібника або його окремих розділів. Додатки до бібліографічного посібника та їх призначення.

Наукове, літературне й бібліографічне редагування посібника. Оформлення посібника до друку. Вимоги до титульного аркуша, змісту та інших елементів посібника.

Семінарське заняття: Технологія бібліографування документів – 4 год.

Практичні заняття:

1. Укладання плану-проспекту рекомендаційного бібліографічного покажчика – 2 год.
2. Укладання анотацій різних видів – 2 год.
3. Методика формального та змістовного групування документів – 8 год.

Самостійна робота: Структура бібліографічного покажчика – 2 год.

Тема 9. Технологія укладання бібліографічних посібників за допомогою засобів автоматизації

Використання комп'ютерної техніки для укладання бібліографічних посібників різних типів. Наявність ретроспективної бази даних (БД) у вигляді електронних каталогів і картотек бібліотеки, онлайн-вих БД як умова цього процесу.

Технологічні зміни в процесах і операціях укладання покажчиків, а саме: заміна традиційних бібліографічних джерел базами даних для виявлення документів.

Використання вітчизняних електронних версій поточних бібліографічних покажчиків, таких, що розповсюджують Книжкова палата України, Національна парламентська бібліотека України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та ін.

Інформація про іноземні БД в інтернеті. БД автоматизованого бібліотечного центру США OCLC (Online Computer Library Center) як джерело пошуку.

Вимоги до професійної підготовки бібліографів при використанні закордонних БД.

Використання різноманітних програмних засобів в автоматизованих бібліотечних системах (АБІС): UNIMARC, USMARC, UKRMARC.

Пошук в АБІС за ключовими словами і класифікаційними індексами.

Формальний та якісний відбір документів, упорядкування бібліографічних записів.

Використання комп'ютерної технології для створення нового типу рекомендаційних посібників на оптичних компакт-дисках з використанням мультимедійних систем.

Практичне заняття: Укладання іменного допоміжного покажчика — 4 год.

Самостійна робота: Укладання рекомендаційного бібліографічного покажчика — 8 год.

Розділ 4. Організація та технологія бібліографічного обслуговування

Тема 10. Завдання та зміст бібліографічного обслуговування.

Характеристика споживачів бібліографічної інформації

Бібліографічне обслуговування як важлива складова діяльності документально-інформаційних структур. Сучасні вимоги до бібліографічного обслуговування. Мета, характер, масштаби та зміст бібліографічного обслуговування в бібліотеках різних типів. Види обслуговування, їх класифікація. Значення координації бібліографічного обслуговування в бібліотеках у сучасних умовах соціально-політичного розвитку України.

Технологія онлайн-сервісу. Інтернет-послуги в бібліотеках. Бібліографічне обслуговування в умовах електронних бібліотек та проблема його взаємодії з традиційними бібліотеками.

Характеристика споживачів бібліографічної інформації. Їх склад у бібліотеках різних типів. Головні та допоміжні ознаки класифікації споживачів інформації. Методи вивчення інформаційних потреб, їх загальна характеристика.

Самостійна робота: Аналіз інформаційних потреб пріоритетних груп споживачів інформації — 4 год.

Тема 11. Організація та технологія бібліографічного інформування

Визначення бібліографічного інформування. Його мета, завдання та види.

Диференційоване бібліографічне інформування. Склад абонентів у бібліотеках різних типів. Визначення пріоритетних груп у бібліотеках різних типів. Організація картотек абонентів та замовлених ними тем, їх призначення. Джерела виявлення документів відповідно до запитів абонентів. Засоби доведення інформації до абонентів.

Система вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) як найефективніший вид диференційованого бібліографічного інформування, її специфіка та можливості організації в бібліотеках. Ручні, механізовані та автоматизовані системи ВРІ. Технологія й методика обслуговування. Зворотній зв'язок у системі ВРІ як умова її ефективності та адаптації до інформаційних потреб абонентів.

Кільцева пошта як різновид диференційованого бібліографічного інформування колективних (групових) абонентів. Інші форми диференційованого бібліографічного інформування.

Масові (недиференційовані) форми інформування. Бюлетені нових надходжень, основні вимоги до їх складання. Використання періодичного друку, радіо, телебачення для інформування про нові надходження літератури. Умови, що підвищують дієвість інформування через названі канали.

Комплексні форми бібліографічного інформування. День інформації, методика його підготовки та проведення. День фахівця: основні вимоги до його проведення. Оцінка ефективності масових та комплексних форм інформування.

Новітні інформаційні послуги в бібліотеках: складання електронних бібліографічних записів за новими надходженнями; ретроконверсія каталогів видань різних типів (нотних, образотворчих, електронних тощо); пілотний проект ТАСІС з автоматизованого бібліографічного обслуговування читачів; розповсюдження е-інформації.

Розвиток сучасних інформаційних і телекомунікаційних технологій та систем для бібліографічного інформування читачів.

Семінарське заняття: Організація й технологія бібліографічного інформування — 2 год.

Практичне заняття: Укладання списку нової літератури за допомогою електронних ресурсів — 2 год.

Самостійна робота: Аналіз основних форм і методів групового бібліографічного інформування — 4 год.

Тема 12. Організація та технологія довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО)

Визначення, мета та завдання ДБО. Класифікація запитів споживачів.

Методика виконання *тематичних* запитів. Сутність тематичних запитів, їх характеристика та зміст. Основні етапи виконання запитів: одержання запиту від абонента; уточнення теми, її аспектів, цільового призначення, хронологічних меж та інших необхідних даних; визначення джерел пошуку; виявлення необхідних документів; оформлення довідки; облік.

Методика виконання *уточнюючих* запитів. Їх сутність, причини виникнення. Найтипівіші помилки в запитах споживачів інформації. Види пошуку. Джерела пошуку. Евристичні елементи пошуку. Оформлення довідки.

Методика виконання *адресних* запитів. Їх сутність, джерела виконання та оформлення.

Методика виконання *фактографічних* запитів.

Стратегія автоматизованого бібліографічного пошуку. Види пошуку: фактографічний та документальний (повнотекстовий і бібліографічний). Способи та методи бібліографічного пошуку в електронних базах даних. Технологія бібліографічного пошуку за допомогою системи ІРБІС (функціональні блоки «Бібліографія», «Тематика», «Сервіс», «Виведення»).

Гіпертехнології та пошуковий інтерфейс, новітні експертні системи.

Шляхи вдосконалення довідково-бібліографічної роботи на базі аналізу виконаних довідок.

Семінарське заняття: Організація та технологія довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО) — 2 год.

Практичне заняття: Методика виконання тематичних, уточнюючих, адресних та фактографічних запитів — 6 год.

Самостійна робота: Аналіз виконаних бібліографічних довідок за минулий рік — 4 год.

Розділ 5. Підвищення інформаційної культури споживачів бібліографічної інформації та працівників бібліотеки

Тема 13. Бібліографічне навчання споживачів бібліографічної інформації

Значення та завдання бібліографічного навчання, його зміст. Безперервність і комплексність навчання як умова його ефективності. Проблема навчання користувачів сучасним інформаційним технологіям.

Масові форми бібліографічного навчання. Залежність їх використання від типу бібліотеки та складу споживачів. Плакати, їх різновиди й вимоги до оформлення. Види виставок, їх організація. Друковані засоби бібліографічного навчання. Використання засобів масової інформації. Бюлетені та стіннівки, їх різновиди.

Методика проведення Дня бібліографії.

Групові та індивідуальні форми. Значення диференційованого підходу, основні форми в бібліотеках різних типів. Консультації, їх зміст, можливості, умови проведення. Лекції на бібліографічні теми, їх зміст та цільове призначення. Бібліографічні семінари для фахівців різних галузей народного господарства. Принципи комплектування груп, зміст і форми занять. Бібліографічне навчання учнів та студентів. Види навчальних занять, програмні вимоги до навчання.

Практичне заняття:

1. Оформлення виставки та огляду бібліографічних посібників – 2 год.
2. Підготовка Дня бібліографії – 2 год.

Самостійна робота: Аналіз стану бібліографічного навчання читачів – 4 год.

Тема 14. Бібліографічне навчання співробітників бібліотеки

Мета та завдання бібліографічного навчання співробітників небібліографічних підрозділів бібліотек. Сучасні вимоги до бібліографічної підготовки працівників бібліотек. Обсяг цих вимог, його залежність від посадових обов'язків. Особливе значення підготовки для працівників відділів обслуговування споживачів інформації. Роль бібліографічного підрозділу в організації навчання.

Форми та методи бібліографічного навчання. Консультації та бесіди під час прийому на роботу та в повсякденній діяльності. Наставництво над молодими працівниками. Навчання бібліографічним

методам роботи в бібліотеці. Стажування в бібліографічному відділі. Курси підвищення кваліфікації. Проведення оглядів бібліографічних посібників та консультацій щодо їх використання. Самостійне читання професійної літератури.

Навчання комп'ютерним технологіям на базі програми CDS/ISIS/M: створення формату виведення; каталогізація (введення та редагування даних); створення бібліографічних та реферативних баз даних; бібліографічний пошук усіх типів; інформаційний пошук; електронне оброблення документів.

Семінарське заняття: Сучасні проблеми бібліографічного навчання споживачів бібліографічної інформації та співробітників бібліотеки — 2 год.

Практичне заняття: Підготовка консультації з питань використання бібліографічних покажчиків — 4 год.

Самостійна робота: Бібліографічний огляд спеціальної літератури — 4 год.

Розділ 6. Управління бібліографічною діяльністю

Тема 15. Сутність, принципи, методи та функції управління

Загальні питання управління бібліографічною діяльністю. Бібліографічна служба як підсистема бібліотеки, документально-інформаційних структур. Бібліографічна діяльність як специфічний об'єкт управління. Методи управління: адміністративно-правові, соціально-психологічні, економічні. Функції управління, їх загальна характеристика. Роль бібліографічного підрозділу в реалізації функцій управління. Наукова організація праці.

Соціальна відповідальність і професійна етика бібліографа.

Планування бібліографічної діяльності. Значення та завдання планування. Перспективне й оперативне планування. Загальний річний план-звіт роботи бібліотеки, відображення в ньому основних напрямів бібліографічної роботи. Методика розрахунку реального робочого часу бібліографа. Складання квартальних планів бібліографічного підрозділу та індивідуальних планів працівників відділу. Спеціальні плани на окремі види роботи.

Облік бібліографічної роботи та звітність про неї. Особливості обліку довідково-бібліографічного обслуговування та бібліографічного інформування, інших напрямів бібліографічної діяльності. Об'єкти й форми обліку. Структура та зміст квартальних звітів бібліографічного

підрозділу бібліотеки. Аналіз звіту й використання його результатів для вдосконалення роботи бібліотеки.

Самостійна робота: Облік бібліографічної роботи в бібліотеці — 2 год.

Тема 16. Менеджмент бібліографічної діяльності

Основні процеси менеджменту: комунікації, прийняття рішень, методи прийняття рішень та їх реалізація в бібліографічній діяльності. Групова динаміка та керівництво бібліографічним підрозділом. Управління конфліктними ситуаціями, змінами, стресами.

Умови забезпечення ефективної діяльності бібліографічного підрозділу.

Менеджмент інформаційних систем. Вплив нових технологій на традиційні модулі ІБС (RFID). Основні компоненти.

Семінарське заняття: Менеджмент бібліографічної діяльності — 2 год.

Практичне заняття: Ділова гра «Конфліктна ситуація в бібліографічному підрозділі» — 4 год.

Самостійна робота: Аналіз плану роботи бібліотеки — 4 год.

Тема 17. Маркетинг бібліографічної діяльності

Визначення маркетингу як логіки підприємницького рішення, орієнтованого на споживача бібліографічної інформації. Застосування програмно-цільового методу в організації виробничо-збутової діяльності документально-інформаційних структур. Соціальні основи бібліографічного маркетингу. Управління маркетингом. Мета системи бібліографічного маркетингу.

Процес визначення попиту на бібліографічну інформацію, вимоги споживачів до її якості, новини — найважливіша мета бібліографічного маркетингу.

Ядро маркетингової бібліографічної діяльності — розроблення маркетингових програм — як початковий момент та основа планування бібліографічного обслуговування. Орієнтованість програмних завдань на ціль та кінцевий результат бібліографічного обслуговування.

Складові частини бібліографічного маркетингу: знання кон'юнктури та перспектив збуту інформації, глибоке вивчення можливостей споживачів бібліографічної інформації. Моделювання поведінки споживача.

Розроблення бібліографічних послуг, їх номенклатура, ціноутворення, визначення попиту, оцінка витрат. Методи розповсюдження

бібліографічних послуг, стратегія їх комунікацій і стимулювання збуту, реклама та пропаганда.

Застосування маркетингового контролю для підвищення якості й ефективності бібліографічного обслуговування.

Міжнародний маркетинг бібліографічних послуг та ідей, перспективи участі в ньому документально-інформаційних структур України.

Маркетинг онлайн-сервісу та інтернет-послуг, електронних інформаційних ресурсів та електронних бібліотек.

Семінарське заняття: Маркетинг бібліографічної діяльності — 2 год.

Практичне заняття: Реклама бібліографічних послуг — 2 год.

Самостійна робота: Маркетингові заходи бібліотеки — 2 год.

Тема 18. Методичне керівництво бібліографічною діяльністю

Методичне керівництво як форма управління бібліографічною діяльністю. Функції методичного керівництва. Консультативна робота методичних центрів.

Структура методичної служби.

Основні форми методичної роботи.

Практична робота: Аналіз бібліографічної роботи одного з філіалів Харківської ЦБС імені В. Г. Белінського — 4 год.

Самостійна робота: Методичне керівництво бібліографічною діяльністю — 4 год.

2. Методичні матеріали до семінарських, практичних занять, самостійної роботи студентів

Завдання до семінарських, практичних занять та самостійної роботи студентів

Розділ 1. Загальні питання організації бібліографічної діяльності в бібліотеці

Тема 1. Організаційно-функціональна структура бібліографічної служби бібліотек різних типів

Семінарське заняття: Організація бібліографічної діяльності в бібліотеці: сутність і структура – 2 год.

Питання:

1. Сучасні вимоги до організації бібліографічної діяльності в бібліотеках.
2. Основні напрями та принципи організації бібліографічної діяльності.
3. Організація електронної бібліографічної служби бібліотек України та її інтеграція до світового інформаційного простору.
4. Організаційно-функціональна структура бібліографічної служби бібліотеки.
5. Організаційно-функціональна структура ОУНБ.
6. Організаційно-функціональна структура ЦБС.
7. Організаційно-функціональна структура спеціальних бібліотек.
8. Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів бібліотек.

Література: 1, 2, 8, 11, 16, 18.

Самостійна робота: Основні напрями бібліографічної діяльності – 2 год.

Мета – ознайомитися з основними напрямками та принципами організації бібліографічної діяльності.

Завдання:

1. Дослідити навчальну й методичну літературу щодо теми.
2. Графічно зобразити основні напрями бібліографічної діяльності бібліотеки.
3. Назвати принципи організації бібліографічної діяльності.
4. Проаналізувати особливості організації бібліографічної служби бібліотек різних типів.

Література: 1, 2, 8, 11, 16, 18.

Тема 2. Основні функції бібліографічного підрозділу бібліотеки

Самостійна робота: Порівняльний аналіз основних функцій бібліографічного підрозділу бібліотеки — 2 год.

Мета: Оволодіти навичками аналізу основних функцій бібліографічного підрозділу бібліотеки.

Завдання:

1. Вивчити тему, присвячену організації бібліографічної роботи в бібліотеках різних типів.
2. Зробити порівняльний аналіз структури бібліографічної служби ХДНБК, ХОУНБ, ЦБС імені В. Г. Белінського та бібліотеки ХДАК.
3. Зробити висновки щодо специфіки функцій бібліографічного підрозділу кожної із названих вище бібліотек.
4. Проаналізувати бібліографічні функції небібліографічних підрозділів бібліотеки.
5. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

№	Назва бібліотеки	ХДНБК	ХОУНБ	ЦБС	Бібліотека ХДАК
1	Структура				
2	Функції бібліографічного відділу				
3	Функції небібліографічних підрозділів				

Література: 1, 2, 8, 11, 16, 18.

Тема 3. Бібліографічні функції небібліографічних підрозділів бібліотек.

Самостійна робота: Аналіз «Положень про бібліографічний відділ» та інструкцій бібліографів бібліотек різних типів — 4 год.

Мета — оволодіти навичками аналізу нормативних документів щодо бібліографічної служби бібліотек.

Завдання:

1. Вивчити тему, присвячену організації бібліографічної роботи в бібліотеках різних типів.
2. Законспектувати основні пункти «Положень про бібліографічний відділ» таких бібліотек, як ХДНБК, ХОУНБ, ЦБС імені В. Г. Белінського, бібліотеки ХДАК, звертаючи увагу на такі розділи:
 - а) загальна частина;

- б) завдання відділу;
 - в) зміст роботи;
 - г) організація роботи;
 - д) штат відділу.
3. Законспектувати основні положення посадових інструкцій:
- а) провідного бібліографа;
 - б) головного бібліографа;
 - в) бібліографа.

Література: 1, 2, 8, 11, 16, 18.

Тема 4. Загальні питання організації довідково-бібліографічного апарату (ДБА).

Самостійна робота: Організація ДБА — 2 год.

Мета — ознайомлення з основними організаційними принципами формування довідково-бібліографічного апарату.

Завдання:

1. Ознайомитися з підручниками, конспектами лекцій щодо структури та складу ДБА.
2. Законспектувати загальні вимоги до ДБА.
3. Проаналізувати залежність структури та обсягу ДБА від типу бібліотеки, особливостей регіону (галузі) та контингенту споживачів інформації.
4. Назвати принципи комплектування ДБА.

Література: 1, 2, 16, 18.

Розділ 2. Довідково-бібліографічний апарат (ДБА) бібліотеки

Тема 5. Довідково-бібліографічний фонд (ДБФ) бібліотеки

Практичне заняття 1. Аналіз системи державних бібліографічних показників — 2 год.

Мета: виробити вміння та навички аналізувати державні бібліографічні показники України за різними ознаками.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Одержавши комплект державних бібліографічних показників, студент повинен проаналізувати їх згідно із наведеною схемою:

№	Назва показника	Періодичність	Інформаційний інтервал	Типи документів, що відображені	Спосіб групування	Спосіб бібліографічної характеристики	ДПА			
							Передмова	Зміст	Доп. показники	Списки, прим. тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Літопис книг									
2	Літопис журнальних статей									
3	Літопис газетних статей									
4	Літопис авторефератів дисертацій									
5	Літопис періодичних видань									
6	Літопис нот									
7	Літопис образотворчих видань									
8	Літопис картографічних видань									
9	Літопис рецензій									

2. Зробити висновки щодо структури системи державних бібліографічних показників України.

Література: 1, 2, 16, 18.

Практичне заняття 2. Аналіз системи ретроспективних посібників загальної бібліографії – 2 год.

Мета: виробити вміння та навички аналізувати ретроспективні посібники загальної бібліографії.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Одержавши комплект ретроспективних посібників загальної бібліографії, студент повинен проаналізувати їх згідно з наведеною схемою:

№	БО посібника	Хронологічні межі	Типи документів	Спосіб групування	ДПА
1	2	3	4	5	6

2. Зробити висновки щодо системи ретроспективних посібників загальної бібліографії.

3. Виявити типи документів, які не відображені в ретроспективних посібниках.

Література: 1, 2, 16, 18.

Практичне заняття 3. Аналіз основних універсальних електронних довідкових видань — 4 год.

Мета: виробити вміння та навички аналізувати універсальні електронні довідкові видання.

Зміст та послідовність виконання завдання:

Групи студентів по 5 осіб виявляють електронні довідкові видання міжнародного, державного та регіонального рівнів, складають їхній список. Група, яка виявила та описала найбільшу кількість видань, оголошується переможцем та отримує найвищий бал.

Література: 1, 2, 16, 18.

Самостійна робота: Аналіз ДБФ бібліотеки — 4 год.

Мета — оволодіти навичками аналізу складу довідково-бібліографічного фонду бібліотеки.

Завдання:

1. Група студентів з 4–5 осіб досліджує склад ДБФ певної бібліотеки:
 - а) бібліографічного відділу ХДНБК;
 - б) бібліографічного відділу ХОУНБ;
 - в) бібліографічного відділу ЦБС імені В. Г. Белінського;
 - г) бібліографічного відділу бібліотеки ХДАК.
2. Зробити список основних довідкових видань, які надійшли до бібліотеки за останні 3 роки.
3. Зробити список основних бібліографічних покажчиків, які бібліотека одержала протягом останніх 3 років.
4. Ознайомитися з організацією фонду виконаних довідок бібліотеки.

Література: 1, 2, 16, 18.

Тема 6. Система каталогів та бібліографічних картотек бібліотеки

Семінарське заняття: Особливості довідково-бібліографічного апарату бібліотек різних типів — 4 год.

Питання:

1. ДБА бібліотеки як основна база бібліографічної діяльності. Загальні вимоги до ДБА.
2. Склад ДБА: система каталогів та картотек, довідково-бібліографічний фонд (ДБФ).

3. Особливості ДБА в бібліотеках різних типів, органах НТІ, інших документально-інформаційних структурах.
4. Електронні пошукові засоби: каталоги, пошукові та метапошукові машини. Їхнє призначення, особливості й використання в бібліотеках.
5. Функціональне призначення, склад та пошукові можливості довідково-бібліографічного фонду (ДБФ).
6. Автоматизовані бази та банки даних. Новітні види бібліографічних посібників: списки рекомендованих сайтів інтернету, брами, портали, мультимедійні електронні ресурси.
7. Призначення, функції та система бібліографічних картотек бібліотеки.
8. Формування системи багатоканальних інформаційних ресурсів України: створення зведеного каталогу бібліотек країни; розвиток діючих електронних каталогів бібліотек; створення електронних покажчиків ретроспективної національної бібліографії; створення каталогів ресурсів інтернету, реалізація системи інформаційних ресурсів на CD-ROM.

Література: 1, 2, 16, 18.

Практичне заняття 1. Порівняльна характеристика СКС та систематичного каталогу (СК) — 2 год.

Мета — виробити вміння й навички аналізувати склад і структуру СК та СКС.

Зміст і послідовність виконання завдання:

1. Кожен студент одержує завдання проаналізувати один із галузевих розділів СК та СКС бібліотеки ХДАК з погляду складу відображених у них документів та структури групування. Для аналізу використовуються таблиці класифікації ББК.
2. Здійснити класифікацію документів, відображених у певному розділі СК та СКС.

Література: 1, 2, 16, 18.

Практичне заняття 2. Створення макетів спеціальних картотек — 8 год.

Мета — виробити вміння та навички складання макетів спеціальних картотек.

Зміст і послідовність виконання завдання:

1. Кожен студент повинен за допомогою системи державних бібліографічних покажчиків виявити відповідні документи за останні три роки та скласти макет однієї зі спеціальних картотек:
 - картотеки назв творів художньої літератури;

- картотеки методичних матеріалів;
 - картотеки бібліографічних посібників;
 - картотеки картографічних видань;
 - картотеки нотних видань;
 - картотеки авторефератів;
 - картотеки праць викладачів ХДАК та ін.
2. Зробити висновки щодо структури та особливостей складеної картотеки.

Література: 1, 2, 16, 18.

Самостійна робота: Аналіз системи каталогів і картотек бібліотеки – 4 год.

Мета – оволодіти навичками аналізу структури та організації каталогів і картотек бібліотеки.

Завдання:

1. Вивчити тему, присвячену організації системи каталогів і картотек бібліотеки.
2. Графічно зобразити систему каталогів і картотек певної бібліотеки.
3. Проаналізувати склад та особливості формування однієї зі спеціальних картотек.

Література: 1, 2, 16, 18.

Тема 7. Загальні питання організації та методики бібліографування

Самостійна робота: Методичне забезпечення укладацької діяльності – 2 год.

Мета – оволодіти навичками аналізу нормативних, навчальних та методичних матеріалів щодо бібліографування документів різних типів і видів.

Завдання:

1. Ознайомитися з нормативними, навчальними та методичними матеріалами щодо бібліографування документів різних типів і видів.
2. Укласти список літератури з теми.
3. Пояснити відмінність загальної методики бібліографування від галузевої.
4. Назвати основні етапи й операції процесу бібліографування.

Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Розділ 3. Організація та технологія бібліографування документів

Тема 8. Технологія укладання бібліографічних посібників

Семінарське заняття: Технологія бібліографування документів — 4 год.

Питання:

1. Загальні питання організації та методики складання бібліографічних посібників. Співвідношення загальної та галузевої методик бібліографування.
2. Підготовчий етап складання бібліографічних посібників: вибір теми посібника, складання плану-проспекту, виявлення документів, організація робочої картотеки.
3. Аналітичний підетап бібліографування: мета, зміст, основні операції.
4. Синтетичний підетап бібліографування: мета, основні операції. Основні види відбору та групування документів.
5. Заключний етап складання бібліографічних посібників: створення довідково-методичного апарату посібників, редагування, оформлення.
6. Створення бібліографічних посібників (баз даних) в умовах автоматизованих бібліотечно-бібліографічних систем (АББС). Бібліографування електронних видань.

Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Практичне заняття 1. Укладання плану-проспекту рекомендаційного бібліографічного покажчика (РБП.) — 2 год.

Мета — оволодіння методикою складання плану-проспекту рекомендаційного бібліографічного покажчика.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Студент обирає тему рекомендаційного бібліографічного покажчика із запропонованого викладачем списка.
2. За допомогою довідкової, навчально-методичної літератури, оглядів з теми, публікацій у відповідній періодиці вивчає основні питання обраної теми.
3. Складає план-проспект майбутнього покажчика за такими напрямками:
 - назва бібліографічного покажчика, його суспільне призначення, обґрунтування актуальності теми;
 - функціонально-цільове та читачке призначення РБП;

- принципи відбору літератури;
- шляхи бібліографічного пошуку, коло джерел пошуку;
- структура РБП;
- особливості бібліографічного запису;
- склад допоміжних покажчиків;
- майбутній обсяг БП;
- термін завершення роботи, спосіб друку, тираж, прізвища складача та редактора.

Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Практичне заняття 2: Укладання анотацій різних видів – 2 год.

Мета – виробити вміння та навички складання анотацій різних видів.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Отримати в лабораторії кафедри по 2 журнальних та газетних статті.
2. Скласти бібліографічний опис документів.
3. Укласти анотації для науково-допоміжного й рекомендаційного посібників (по 2 кожного виду).
4. Структура анотації:
 - хронологічний (історичний) період висвітлення;
 - відомості про автора або авторський колектив;
 - характер статті (історичний нарис, замітка, дискусія, фейлетон тощо);
 - рубрика, під якою надрукована стаття;
 - серія статей;
 - головні змістовні моменти;
 - наявність наочно-ілюстративного матеріалу;
 - відомості про видання, в якому надрукована стаття;
 - читацьке призначення.

Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Практичне заняття 3. Формальне та змістове групування документів – 4 год.

Мета – виробити вміння та навички групування документів в бібліографічних покажчиках.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Студент одержує комплект державних бібліографічних покажчиків (3–4 назви).
2. Обравши один із розділів «Літопису», студент групує 25–30 бібліографічних записів за такими ознаками:
 - систематичною;

- тематичною;
- предметною;
- мовною;
- топографічною.

3. Складені списки надати викладачеві на перевірку.

Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Самостійна робота: Структура бібліографічного покажчика — 2 год.

Мета — ознайомлення зі структурою бібліографічних покажчиків різних типів та видів.

Завдання:

1. Ознайомитися з навчальною та методичною літературою щодо теми.
2. Укласти типову схему структури бібліографічного покажчика.
3. Навести приклади 3–4 покажчиків щодо їхньої структури (державного, науково-допоміжного, рекомендаційного, видавничого).
Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Тема 9. Технологія укладання бібліографічних посібників за допомогою засобів автоматизації.

Практичне заняття. Укладання іменного допоміжного покажчика — 4 год.

Мета — виробити вміння та навички складання іменного допоміжного покажчика.

Зміст і послідовність виконання завдання:

1. Студент одержує 1 рекомендаційний бібліографічний покажчик.
2. Скласти БО покажчика.
3. Виписати на картках прізвища та ініціали авторів, співавторів, укладачів, перекладачів, персоналій (обсягом 50 прізвищ).
4. Згрупувати картки за алфавітом прізвищ, вказуючи характеристику особи:
 - перекладач — пер.;
 - укладач — укл.;
 - персоналія — [про нього], [про неї].
5. Оформити результат роботи у вигляді списку.
Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Самостійна робота: Укладання рекомендаційного бібліографічного покажчика — 8 год.

Мета — оволодіти навичками укладання рекомендаційних бібліографічних покажчиків.

Завдання:

1. Вивчити тему, присвячену методиці укладання рекомендаційних бібліографічних покажчиків.
2. Укласти рекомендаційний бібліографічний покажчик з теми, зазначеної в списку:

Список тем рекомендаційних бібліографічних покажчиків:

1. Інноваційні технології в науці та виробництві.
2. Книговидавництво в Україні.
3. Інформаційні технології.
4. Комп'ютерна наука й технологія.
5. Стандартизація та стандарти.
6. Теорія інформації, комунікації й управління (кібернетика).
7. Бібліографічна наука та практика в Україні.
8. Освіта й кваліфікація бібліотечних фахівців.
9. Нові форми інформаційної роботи в бібліотеці.
10. Бібліотечно-бібліографічна освіта читачів бібліотеки.
11. Бізнес і соціально-культурна сфера.
12. Майбутнє бібліотеки – медіатека, бібліотечно-інформаційний центр.
13. Бібліотечно-інформаційна етика та психологія.
14. Нові підручники з психології.
15. Нові підручники з педагогіки.
16. Християнство. Християнська релігія.
17. Соціологія культури.
18. Зовнішня політика України.
19. Економічне становище України.
20. Маркетинг товарів та послуг.
21. Державне право України.
22. Митне законодавство. Митна діяльність.
23. Кримінологія. Криміналістика.
24. Сімейне та спадкове право.
25. Інформаційна культура фахівців.
26. Інноваційна методика освіти.
27. Видавнича діяльність та книжкова торгівля.
28. Архівознавство й архівна справа.
29. Єдиний світовий інформаційний простір.
30. Документація та науково-технічна інформація.
31. Педагогічна майстерність.
32. Художня література України.
33. Історія України.

34. Соціальна психологія: теорія та практика.
 35. Ігри в навчальній діяльності.
 36. Сучасний стан української мови.
3. Особливу увагу звернути на оформлення покажчика.
Література: 1, 2, 6, 17, 18, 20, 29, 30.

Розділ 4. Організація та технологія бібліографічного обслуговування

Тема 10. Завдання та зміст бібліографічного обслуговування.

Характеристика споживачів бібліографічної інформації

Самостійна робота: Аналіз інформаційних потреб пріоритетних груп споживачів інформації — 4 год.

Мета — оволодіти навичками аналізу інформаційних потреб пріоритетних груп споживачів інформації бібліотек різних типів.

Завдання:

1. Група студентів кількістю 4–5 осіб досліджує інформаційні потреби пріоритетних груп споживачів інформації однієї з бібліотек: ХДНБК, ХОУНБ, ЦБС імені В. Г. Белінського, бібліотеки ХДАК.
2. Скласти довідку про основні інформаційні потреби кожної з пріоритетних груп споживачів інформації певної бібліотеки.
3. Результати дослідження обговорюються в аудиторії.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 9, 10, 18, 22, 27, 29.

Тема 11. Організація та технологія бібліографічного інформування

Семинарське заняття: Організація й технологія бібліографічного інформування — 2 год.

Питання:

1. Завдання та зміст бібліографічного обслуговування.
2. Характеристика споживачів бібліографічної інформації.
3. Визначення бібліографічного інформування. Його мета, завдання та види.
4. Диференційоване бібліографічне інформування: пріоритетні групи, основні форми, ефективність.
5. Масові (недиференційовані) форми інформування.
6. Технологія онлайн-сервісу. Інтернет-послуги в бібліотеках.
7. Бібліографічне обслуговування в умовах електронних бібліотек та проблема його взаємодії з традиційними бібліотеками.

Література: 1, 2, 3, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 29.

Практичне заняття: Укладання списку нової літератури за допомогою електронних ресурсів — 2 год.

Мета — оволодіння методикою складання списку нової літератури з конкретної галузі з використанням персональних комп'ютерів.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Використовуючи комплекти «Літопису книг» та «Літопису журнальних статей» за поточний рік, виписати бібліографічні записи на окремі каталожні картки (всього 50 назв), сформувати робочу картотеку.
2. Увести записи в електронний каталог.
3. Здійснити редагування записів.
4. Оформити інформаційній алфавітний список нових надходжень, роздрукувати його та надати на перевірку.

Література: 1, 2, 3, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 29.

Самостійна робота: Аналіз основних форм і методів групового бібліографічного інформування — 4 год.

Мета — оволодіти навичками аналізу основних форм і методів групового бібліографічного інформування споживачів інформації бібліотек різних типів.

Завдання:

1. Вивчити літературу з теми, присвяченої організації бібліографічного інформування.
2. Ознайомитися з основними напрямками, формами та методами організації групового бібліографічного інформування в таких бібліотеках, як ХДНБК, ХОУНБ, ЦБС імені В. Г. Белінського, бібліотека ХДАК.
3. Скласти блок-схему основних форм групового бібліографічного інформування споживачів інформації певної бібліотеки.
4. Надати довідку щодо організації системи вибіркового розповсюдження інформації в певній бібліотеці.

Література: 1, 2, 3, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 29.

Тема 12. Організація та технологія довідково-бібліографічного обслуговування (ДБО)

Семінарське заняття: Організація та технологія довідково-бібліографічного обслуговування — 2 год.

Питання:

1. Визначення, мета та завдання ДБО.
2. Класифікація запитів споживачів інформації.
3. Методика виконання тематичних запитів.

4. Методика виконання адресних запитів.
5. Методика виконання уточнюючих запитів.
6. Методика виконання фактографічних запитів.
7. Стратегія автоматизованого бібліографічного пошуку. Види пошуку: фактографічний та документальний (повнотекстовий та бібліографічний).
8. Технологія бібліографічного пошуку за допомогою системи «ІР-БІС». Гіпертехнології та пошуковий інтерфейс, новітні експертні системи.

Література: 1, 2, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 29.

Практичне заняття: Методика виконання адресних, тематичних, уточнюючих та фактографічних запитів – 6 год.

Мета – оволодіння методикою виконання адресних, тематичних та уточнюючих запитів.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Кожен студент одержує комплект запитів (по 5 запитів кожного типу).
2. За допомогою необхідних джерел здійснює пошук необхідної бібліографічної або фактографічної інформації.
3. Результат виконання довідок оформити в таблицю:

№	Запит	Тип довідки	Відповідь	Джерело пошуку	Шлях пошуку
1	2	3	4	5	6

Список тематичних запитів

1. Східні слов'яни: хто ми є?
2. Історична діяльність українського козацтва.
3. Михайло Грушевський – творець концепції української держави.
4. Діяльність М. Драгоманова.
5. Українська діаспора.
6. Українська етнографія.
7. Ринок платних послуг в Україні.
8. Прогнозування та програмування в економіці.
9. Проблеми державності української мови.
10. Екологічні проблеми України.
11. Овочеві культури та їх вирощування.
12. Історія української медицини.
13. Історія української педагогічної думки та народної освіти.
14. Охорона пам'яток історії та культури України.
15. Український фольклор.

16. Декоративно-прикладне мистецтво України.
17. Кіномистецтво України.
18. Історія української філософії.
19. Українська бібліографія на сучасному етапі.
20. Бібліотечна справа в Україні на сучасному етапі.
21. Педагогіка сімейного виховання.
22. Книга та книгознавство в Україні.
23. Нові археологічні знахідки в Україні.
24. Голодомор на Україні (1932–1933 рр.).
25. Психологія спілкування.
26. Політичні партії України та їх діяльність.
27. Соціологічні дослідження в Україні.
28. Інноваційні освітні технології у вищій школі.
29. Реформа середньої освіти в Україні.
30. Церква та релігія в Україні на сучасному етапі.

Література: 1, 2, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 29.

Самостійна робота: Аналіз виконаних бібліографічних довідок за минулий рік – 4 год.

Мета – оволодіти навичками аналізу виконаних бібліографічних довідок.

Завдання:

1. Група студентів кількістю 4–5 осіб досліджує масив виконаних бібліографічних довідок за минулий рік одного з філіалів ЦБС імені В. Г. Белінського.
2. Скласти статистичну таблицю виконання бібліографічних та фактографічних довідок за типами.
3. Зробити висновки щодо кількості відмов та їхні причини.
4. Зробити висновки щодо раціонального використання довідково-бібліографічного апарату бібліотеки в пошуковій роботі.

Література: 1, 2, 9, 10, 12, 15, 18, 21, 22, 23, 27, 29.

Розділ 5. Підвищення інформаційної культури споживачів бібліографічної інформації та працівників бібліотеки

Тема 13. Бібліографічне навчання споживачів бібліографічної інформації

Практичне заняття 1: Оформлення виставки та огляду бібліографічних посібників – 2 год.

Мета — набуття навичок оформлення виставки та огляду бібліографічних посібників.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. На базі бібліографічного відділу ХДАК та лабораторії кафедри ознайомитися з новими надходженнями бібліографічних покажчиків.
2. Скласти бібліографічний опис на кожне видання, сформувані роботу картотеку.
3. Оформити макет виставки, яскраві заголовки для виставки загальом та кожного її розділу.
4. Взяти участь в оформленні щомісячної виставки нових надходжень у бібліотеці ХДАК (відповідний розділ — «Довідкові та інформаційні видання»).
5. Скласти бібліографічний огляд нових інформаційних та бібліографічних надходжень.
6. Виступити з оглядом перед студентами однієї з академгруп ФБІ або іншого факультету в читальній залі бібліотеки ХДАК.

Література: 1, 2, 7, 8, 18.

Практичне заняття 2: Підготовка та проведення Дня бібліографії (ділова гра) — 2 год.

Мета — сформувані у студентів практичні навички підготовки та проведення Дня бібліографії.

Зміст та послідовність виконання завдання:

Гра здійснюється в 3 етапи: підготовчий, основний, заключний.

Підготовчий етап:

1. Групи студентів по 4–5 осіб розробляють програму проведення Дня бібліографії на базі конкретної бібліотеки (ХОУНБ, ЦБС імені В. Г. Белінського, бібліотеки ХДАК та ін.).
2. Програма повинна включати такі напрями:
 - а) екскурсію бібліотекою з докладною характеристикою її інформаційно-бібліографічних ресурсів та послуг;
 - б) виставку інформаційних видань;
 - в) огляд бібліографічних покажчиків;
 - г) методичну бесіду «Як слідкувати за новою літературою»;
 - д) семінар з основ бібліографії;
 - е) консультацію з використання бібліографічних ресурсів;
 - ж) вікторину або конкурс.
3. Кожна програма захищається на практичному аудиторному занятті, обговорюється та оцінюється.

4. *Основний етап* гри передбачає доповіді студентів за програмою, виконання інших запланованих заходів в аудиторії або бібліотеці.
5. *Заключний етап* передбачає підведення підсумків, оголошення команди-переможця, аналіз помилок.

Література: 1, 2, 7, 8, 18.

Самостійна робота: Аналіз стану бібліографічного навчання читачів — 4 год.

Мета — оволодіння навичками аналізу бібліографічного навчання читачів.

Завдання:

1. Група студентів кількістю 4–5 осіб досліджує стан бібліографічного навчання читачів однієї з бібліотек: універсальної наукової, навчальної, спеціальної або публічної.
2. Скласти довідку про основні форми й методи бібліографічного навчання читачів.
3. Скласти блок-схему основних напрямів, форм і методів бібліографічного навчання читачів.
4. Докласти до довідки копію програми останнього масового заходу.

Література: 1, 2, 7, 8, 18.

Тема 14. Бібліографічне навчання співробітників бібліотеки

Семінарське заняття: Сучасні проблеми бібліографічного навчання споживачів бібліографічної інформації та співробітників бібліотеки — 2 год.

Питання:

1. Значення, завдання та зміст бібліографічного навчання, умови його ефективності.
2. Масові форми бібліографічного навчання споживачів інформації.
3. Методика проведення Дня бібліографії.
4. Групові та індивідуальні форми бібліографічного навчання читачів.
5. Мета й завдання бібліографічного навчання працівників небібліографічних підрозділів бібліотек.
6. Форми та методи бібліографічного навчання працівників небібліографічних підрозділів бібліотек.
7. Навчання комп'ютерним технологіям на базі програм CDS/ISIS/M.

Література: 1, 2, 7, 8, 18, 27.

Практичне заняття: Підготовка консультації з питань використання бібліографічних покажчиків — 4 год.

Мета — оволодіння методикою складання та проведення консультації з питань використання бібліографічних посібників.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Кожен студент одержує комплект бібліографічних посібників різних типів і жанрів.
2. Ретельно вивчає покажчики, використовуючи довідково-пошуковий апарат — передмову, примітки, списки використаних джерел, допоміжні покажчики, зміст тощо, а також сам текст покажчика.
3. Складає бібліографічний опис, а також анотацію на БП, особливу увагу приділяючи можливостям його використання в роботі бібліографічного відділу бібліотеки та в навчальній роботі студентів ФБІ.

Література: 1, 2, 7, 8, 18, 27.

Самостійна робота: Бібліографічний огляд спеціальної літератури — 4 год.

Мета — оволодіння навичками укладання бібліографічного огляду спеціальної літератури.

Завдання:

1. Обрати 4–5 статей з періодичних видань, таких як «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечний вісник», «Бібліотечна планета», «Библиография», «Мир библиографии» та інших, присвячених певному напрямку діяльності бібліотеки, та скласти бібліографічний огляд.
2. Виступити з оглядом літератури перед студентами академгрупи та, по можливості, перед працівниками певної бібліотеки м. Харкова.

Література: 1, 2, 7, 8, 18, 27.

Розділ 6. Управління бібліографічною діяльністю

Тема 15. Сутність, принципи, методи та функції управління

Самостійна робота: Облік бібліографічної роботи в бібліотеці — 2 год.

Мета — ознайомитися з обліковими формами бібліографічної роботи.

Завдання:

1. На базі бібліографічного відділу бібліотеки ХДАК проаналізувати різні види облікових форм бібліографічної роботи щодо їхньої структури та змісту.
2. Відповісти на питання щодо відмінності обліку ДБО й бібліографічного інформування.
3. Які види й напрями бібліографічної роботи не обліковуються в бібліографічному підрозділі й чому?

Література: 1, 2, 8, 18, 25, 30.

Тема 16. Менеджмент бібліографічної діяльності**Семінарське заняття: Менеджмент бібліографічної діяльності —**

2 год.

Питання:

1. Визначення та сутність бібліографічного менеджменту.
2. Основні процеси менеджменту.
3. Групова динаміка в бібліографічному підрозділі.
4. Управління конфліктними ситуаціями.
5. Умови забезпечення ефективності бібліографічної роботи.
6. Менеджмент інформаційних систем. Вплив інформаційних технологій на традиційні модулі ІБС (RFID).

Література: 1, 2, 8, 18, 25.

Практичне заняття: Ділова гра «Конфліктна ситуація в бібліографічному підрозділі» — 4 год.

Мета — оволодіти сукупністю знань, умінь та навичок підготовки та проведення ділової гри як комплексної форми організації та менеджменту бібліографічної роботи в бібліотеці.

Зміст та послідовність виконання завдання:

Ділова гра замінює традиційне практичне заняття й передбачає попередню самостійну підготовку студентів.

Гра здійснюється в **3 етапи**: підготовчий, основний — безпосередня гра; заключний етап.

Підготовчий етап включає пояснення суті ділової гри, її основних завдань, форми проведення та очікування результатів.

Ділова гра проводиться в аудиторії або на базі ХДНБК, ОУНБ або ЦБС.

Хід гри:

Під час гри кожна команда студентів з 4–5 осіб доповідає про конфліктну ситуацію, яка виникла в бібліографічному підрозділі певної бібліотеки, члени команди поділяють між собою ролі: зав. бібліотекою,

зав. бібліографічним відділом, бібліографи, читачі. Кожен з учасників виступає як одна зі сторін конфлікту, аргументуючи власну думку.

Наприкінці гри Рада бібліотек (усі «завідувачі бібліотек») виробляють спільну думку щодо подолання конфлікту, представленого кожною командою, доповідають про неї. В обговоренні беруть участь усі учасники гри.

Оцінюються: вірогідність вибору конфліктної ситуації; жвавість гри; способи врегулювання конфлікту; коректність поведінки сторін; вірність прийняття рішень; рівень професіоналізму учасників; кількість пропозицій щодо подолання конфлікту.

Заключний етап.

За результатами двох попередніх етапів оголошується команда-переможець. Викладач аналізує помилки, оголошує підсумкові оцінки кожної команди.

Література: 1, 2, 8, 18, 25.

Самостійна робота: Аналіз плану роботи бібліотеки — 2 год.

Мета — оволодіння навичками аналізу планів роботи бібліотеки.

Завдання:

1. Проаналізувати структуру загального річного плану-звіту роботи одного з філіалів ЦБС імені В. Г. Белінського.
2. Виявити розділи загального річного плану-звіту роботи бібліотеки, в яких відображається бібліографічна діяльність.
3. Ознайомитися з кварталними та індивідуальними планами роботи бібліографа.
4. Ознайомитися зі спеціальними планами роботи бібліотеки.

Література: 1, 2, 8, 18, 25.

Тема 17. Маркетинг бібліографічної діяльності

Семінарське заняття: Маркетинг бібліографічної діяльності: сутність, структура, ефективність — 2 год.

Питання:

1. Визначення, сутність, мета маркетингу в бібліографічній діяльності.
2. Управління маркетингом.
3. Розроблення маркетингових програм.
4. Складові частини бібліографічного маркетингу.
5. Бібліографічні послуги: номенклатура, ціноутворення, визначення попиту, оцінка витрат, методи розповсюдження.
6. Маркетинговий контроль за якістю та ефективністю бібліографічного обслуговування.

7. Міжнародний бібліографічний маркетинг та участь у ньому України.
8. Маркетинг онлайн-сервісу та інтернет-послуг, електронних інформаційних ресурсів й електронних бібліотек.

Література: 1, 2, 18, 25, 26.

Практичне заняття: Реклама бібліографічних послуг — 2 год.

Мета — сформувати у студентів навички реклами бібліографічних продуктів та послуг.

Зміст і послідовність виконання завдання:

1. Група студентів кількістю 4–5 осіб вивчає на базі конкретної бібліотеки номенклатуру бібліографічних послуг, ціноутворення, визначення попиту, стратегію їх комунікацій, стимулювання збуту, рекламу та пропаганду.
2. За підсумками дослідження складає детальний звіт.
3. В аудиторії захищає свій звіт, робить висновки, пропонує заходи щодо поліпшення цього напрямку бібліографічної роботи.

Література: 1, 2, 18, 25, 26.

Самостійна робота: Маркетингові заходи бібліотеки — 2 год.

Мета — ознайомитися з основними маркетинговими заходами бібліотеки.

Завдання:

1. Вивчити літературу з теми, присвяченої маркетингу інформаційно-бібліографічної діяльності.
2. Скласти схему основних напрямів маркетингової діяльності.
3. Розробити маркетингову програму як основу планування бібліографічного обслуговування.
4. Розробити номенклатуру можливих бібліографічних послуг в бібліотеці.
5. З'ясувати сутність маркетингового контролю ефективності бібліографічного обслуговування.

Література: 1, 2, 18, 25, 26.

Тема 18. Методичне керівництво бібліографічною діяльністю

Практичне заняття: Аналіз бібліографічної роботи одного з філіалів Харківської ЦБС імені В. Г. Белінського — 4 год.

Мета — сформувати у студентів практичні навички аналізу бібліографічної роботи одного з філіалів Харківської ЦБС імені В. Г. Белінського.

Зміст та послідовність виконання завдання:

1. Група студентів з 4–5 осіб аналізує стан бібліографічної роботи одного з філіалів ЦБС імені В. Г. Белінського за попередній рік.
2. Аналіз проводиться за допомогою вивчення загального річного плану-звіту роботи бібліотеки, спеціальних планів, посадових інструкцій, книг обліку, бесід з бібліографами та зав. бібліотекою.
3. Аналізу підлягають такі напрями бібліографічної роботи:
 - а) ведення ДБА;
 - б) складання бібліографічних покажчиків;
 - в) бібліографічне інформування;
 - г) довідково-бібліографічне обслуговування;
 - д) бібліографічне навчання;
 - е) методико-консультаційна робота.
4. За висновками аналізу складається довідка, яка доповідається на практичному занятті в аудиторії.

Література: 1, 2, 18, 25, 26.

Самостійна робота: Методичне керівництво бібліографічною діяльністю – 4 год.

Мета – ознайомитися з сутністю та структурою методичного керівництва бібліографічною діяльністю в бібліотеці.

Завдання:

1. Вивчити літературу з теми.
2. З'ясувати сутність та структуру методичного керівництва бібліографічною діяльністю в бібліотеці.
3. Виявити функції методичного керівництва.
4. Розробити блок-схему методичної служби бібліотеки.
5. Охарактеризувати основні форми методичного керівництва бібліографічною діяльністю.

Література: 1, 2, 18, 25, 26.

4. Список літератури

Основна

1. Абросимова Н.В. Библиографическая деятельность библиотеки : учеб.-практ. пособие / Н.В. Абросимова. — Санкт-Петербург: Профессия, 2013. — 160 с.
2. Библиографическая работа в библиотеке. Организация и методика : учебник / под ред. О. П. Коршунова. — Москва: Кн. палата, 1990. — 256 с.
3. Блюменау Д.И. Информационный анализ/синтез для формирования вторичного потока документов: учеб.-практ. пособие / Д.И. Блюменау. — Санкт-Петербург : Профессия 2002. — 235 с. — (Специалист).
4. Брежнева В.В. Информационное обслуживание: продукты и услуги, предоставляемые библиотеками и службами информации предприятий: учеб.-практ. пособие / В.В. Брежнева, В.А. Минкина; С-Петерб. гос. ун-т культуры и искусств. — Санкт-Петербург. : Профессия, 2004. — 303 с.
5. Брежнева В. В. Информационное обслуживание : учеб. пособие / В. В. Брежнева, Р. С. Гиляревский. — Санкт-Петербург : Профессия, 2012. — 340 с.
6. Брисман М. А. Составление библиографических пособий / М. А. Брисман, М. П. Бронштейн. — Москва : Книга, 1964. — 300 с.
7. Винарик Л. С. Информационная культура в современном обществе: учеб. пособие / Л. С. Винарик, Я. Г. Берсуцкий, А. Н. Щедрин; НАН Украины, Ин-т экономики, Донец. ин-т экономики и хозяйств. права. — Донецк, 2003. — 322 с.
8. Вохрышева М. Г. Библиографическая деятельность: структура и эффективность / М. Г. Вохрышева. — Москва : Книга, 1989. — 199 с.
9. Галеева И.С. Интернет как инструмент библиографического поиска / И.С. Галеева. — Санкт-Петербург : Профессия, 2007. — 248 с.
10. Галимова Е. Я. Библиотечный сервис: учеб.-метод. пособие / Е. Я. Галимова. — Москва : Либерей-Бибинформ, 2006. — 142 с. — (Библиотекарь и время. XXI век (1-е полугодие 2006; Вып. 38)).
11. ГОСТ 7.0–99. Информационно-библиотечная деятельность, библиография. Термины и определения: Междунар. стандарт // Стандарты по информации, библ. и издат. делу (СИБИД). — Москва, 2000. — С. 11–31.
12. Добко Т. В. Бібліографічна довідка в системі довідково-бібліографічного обслуговування: практич. посібник / Т. В. Добко, М. А. Чиж, О. М. Василенко; НАН України. НБУВ. — Київ, 2004. — 90 с.
13. ДСТУ 2392-94. Інформація та документація. Базові поняття: Терміни та визначення. — Чинний від 1995-01-01. — Київ: Держстандарт України, 1994. — 53 с.
14. ДСТУ 2394-94. Інформація та документація. Комплектування фонду, бібліографічний опис, аналіз документів: Терміни та визначення. — Чинний від 1995-01-01. — Київ: Держстандарт України, 1994. — 89 с.

15. Жабко Е.Д. Справочно-библиографическое обслуживание в электронной среде: теория и практика: монография / Е.Д. Жабко; Рос. нац. б-ка. — Санкт-Петербург : Изд-во РНБ, 2006. — 387 с.
16. Женченко М.І. Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посібник / Марина Женченко. — Київ : Жнець, 2011. — 255 с.
17. Зыгмантович С.В. Подготовка библиографической продукции библиотеками : науч.-практ. пособие / С.В. Зыгмантович. — Минск : Новое знание, 2009. — 229 с.
18. Коготков Д. Я. Библиографическая деятельность библиотеки: организация, технология, управление: учебник / Д. Я. Коготков. — Санкт-Петербург: Профессия, 2005. — 304 с. — (Библиотека).
19. Короткий термінологічний словник із бібліографознавства та соціальної інформатики / за ред. Г.М. Швецової-Водки. — Київ : Кн. палата, 1998. — С. 33–54.
20. Методичні рекомендації щодо вибору, складання та редагування допоміжних покажчиків до видань / Держ. наук. установа «Кн. палата України ім. І. Федорова» ; [уклад.: П.М. Сенько, О.М. Устіннікова]. — Київ : Кн. палата України, 2010. — 79 с.
21. Моргенштерн И.Г. Справочно-библиографическое обслуживание : теория и практика : пособие для специалистов / И. Г. Моргенштерн. — Москва : Либерей — Бибинформ, 2011. — 176 с.
22. Нецерт М.Ю. Библиографический поиск : эволюция и современность / М.Ю. Нецерт. — Санкт-Петербург : Профессия, 2010. — 256 с.
23. Поручи поиск человеку : виртуальные справочные службы в современных библиотеках / Михнова И.Б. и др. — Москва : ФАИР-ПРЕСС, 2005. — 304 с.
24. Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» : Закон України від 21.06.2009 № 1388 р. // Уряд. кур'єр. — 2009. — 1 лип.; Те ж // Бібл. планета. — 2009. — №3. — С. 4–5.
25. Справочник библиографа / науч. ред.: А.Н. Ванеев, В.А. Минкина. — 3-е изд., перераб. и доп. — Санкт-Петербург : Профессия, 2005. — 592 с. — (Библиотека).
26. Справочник библиотекаря / кол. авт.: Ванеев А.Н., Васильев И.Г., Володин Б.Ф. и др.; науч. ред. А.Н. Ванеев, В.А. Минкина. — 3-е изд., испр. и доп. — Санкт-Петербург : Профессия, 2005. — 495 с. — (Библиотека).
- 26.a Стандарти з інформації, бібліотечної і видавничої справи станом на 01.09.2017 [Електронний ресурс] : бібліогр. покажч. / М-во освіти і науки України, Держ. наук.-техн. б-ка України ; уклад. Леонова Т. В. — Київ, 2017. — Режим доступу: <http://gntb.gov.ua/files/sibid.pdf>.
27. Степанов В. К. Применение Интернета в профессиональной информационной деятельности / В. К. Степанов. — Москва : Изд-во ФАИР, 2009. — 304 с.
28. Українська радянська бібліографія: навч. посібник / за ред. Ф.К. Сарани і Д.Д. Тараманова. — Київ : Вища шк., 1980. — 263 с.

29. Швецова-Водка Г.М. Вступ до бібліографознавства: навч. посібник / Г.М. Швецова-Водка. — Київ : Кондор, 2011. — 216 с.
30. Швецова-Водка Г.М. Загальне бібліографознавство. Бібліографічні ресурси України: навч. посібник / Г.М. Швецова-Водка. — Рівне: РДГУ, 2017. — 214 с.

Додаткова

31. Авдонина Н. Психологические особенности и практические навыки работников СБО / Нина Авдонина // Библиотека. — 2012. — №7. — С. 9–11.
32. Авдонина Н. А. Кatalоги и картотеки как экскурсионные объекты : знакомство со справочно-библиографическим аппаратом / Нина Алексеевна Авдонина // Мир библиогр. — 2011. — №5. — С. 50–51.
33. Авдонина Н. А. СБО : эффективность и качество / Нина Алексеевна Авдонина, Надежда Сергеевна Масловская // Мир библиогр. — 2010. — № 5. — С. 2–4.
34. Андреева Н.Е. Маркетинговое планирование библиографической деятельности библиотек / Н.Е. Андреева // Науч. и техн. б-ки. — 1997. — № 2. — С. 34–37.
35. Антоненко І. Бібліографічний опис електронних ресурсів: методичні матеріали для пристатейної бібліографії / І. Антоненко, О. Баркова // Бібл. вісник — 2006. — № 1. — С. 25–27.
36. Арбузова Н.Н. Муза для будущего инженера : библиографический обзор — традиционные методики с новыми элементами / Наталья Арбузова, Ирина Рахманова // Библ. д-ло. — 2011. — № 4. — С. 19–21.
37. Арутюнова О. Р. Информационно-библиографическое обслуживание в вузовской библиотеке в условиях филиальной системы / О. Р. Арутюнова // Науч. и техн. б-ки. — 2006. — № 9. — С. 27–34.
38. Асеев Г. Концепція компонента уведення електронних документів у повнотекстову базу даних / Георгій Асеев // Вісн. Кн. палати. — 2013. — №11. — С. 20–23.
39. Бега И. П. Образовательные функции библиотеки и информационная культура личности / И. П. Бега // Библиотека как часть информационно-образовательного пространства университета : науч.-практ. конф., 20 апр. 2010 г. : сб. докл. / М-во образования и науки Украины, Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. аэрокосм. ун-т», Науч.-техн. б-ка ; сост. : Л. А. Смыслова и др. — Харьков, 2010. — С. 9–13.
40. Березна Т. Нові послуги для підвищення ефективності бібліотечного сервісу / Т. Березна // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2005. — Вип. 14. — С. 163–169.
41. Библиография В современной электронной среде [Электронный ресурс]: Межрегион. семинар, Москва, 11–12 нояб. 2003 г. / Рос. гос. б-ка, Рос. нац. б-ка, Рос. библ. ассоц. — Электрон. текстовые дан. — Москва : Стокона, 2003. — 1 электрон. опт. диск (CD-ROM). — Систем. требования:

- Windows 98/Me/2000/XP/2003. — Загл. с этикетки диска. — Электрон. версия печат. публикации.
42. Бурлакова Т. В. Указатель как модель информационного потока / Т. В. Бурлакова, И. А. Поняева // Мир библиогр. — 2006. — № 5. — С. 35–38.
 43. Вальдовська Г. Методологічний аспект підготовки бібліографічних покажчиків / Г. Вальдовська, І. Бірюкова // Бібл. форум України. — 2005. — № 2. — С. 20–21.
 44. Варюхина Л. Віртуальна справочно-інформаційна служба як нова услуга публічних бібліотек України / Л. Варюхина // Бібл. форум України. — 2005. — № 2. — С. 17–19.
 45. Васильєв О. Інформаційні продукти та бази даних Книжкової палати України / О. Васильєв // Вісн. Кн. палати. — 1997. — № 10. — С. 10–14.
 46. Володина Г. А. Інформаційне обслуговування: дитячий сектор / Галина Алексєєвна Володина // Мир библиогр. — 2010. — №2. — С. 20–23.
 47. Ганзикова Г. С. Настольні бібліографічні ігри в інноваційній діяльності бібліотекарів / Г. С. Ганзикова // Шк. б-ка. — 2006. — № 3. — С. 23–29.
 48. Грибков Д. Н. Віртуальне обслуговування як средство совершенствования бібліотечного обслуговування / Д. Н. Грибков // Науч. и техн. б-ки. — 2011. — №12. — С. 41–44.
 49. Гуцол Г. Еволюція технологічних процесів підготовки до друку державних бібліографічних покажчиків України / Г. Гуцол // Вісн. Кн. палати. — 2005. — № 11. — С. 36–39.
 50. Гуцол Г. Удосконалення системи карткових каталогів Книжкової палати України для ефективного обслуговування користувачів / Галина Гуцол, Ніна Трухан // Вісн. Кн. палати. — 2012. — №1. — С. 13–18.
 51. Давидова І. Інформаційні продукти та послуги в структурі інформаційного ринку / І. Давидова // Наук. пр. Нац. б-ки ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2001. — Вип. 6. — С. 404–414.
 52. Добко Т. Використання електронних інформаційних ресурсів у довідково-бібліографічному обслуговуванні / Т. Добко // Вісн. Кн. палати. — 2003. — № 6. — С. 25–28.
 53. Добко Т. Довідково-бібліографічне обслуговування в електронному середовищі : віртуальне чи реальне / Тетяна Добко // Бібл. вісник. — 2011. — № 4. — С. 11–23.
 54. Добко Т. В. Довідково-бібліографічне обслуговування в електронну еру: розвиток навігаторської функції / Т. В. Добко // Бібл. вісник. — 2003. — № 1. — С. 2–7.
 55. Добко Т. В. Інновації в системі бібліотечного сервісу / Т. Добко, Н. Каліберда, Т. Коваль // Бібл. вісник. — 2003. — № 6. — С. 13–17.
 56. Добко Т. Кадри довідково-бібліографічних служб у контексті вимог інформаційного суспільства / Тетяна Добко // Бібл. вісник. — 2012. — № 5. — С. 35–44.

57. Добко Т. Платні послуги в системі бібліографічного обслуговування : теорія і практика / Т. Добко, М. Чиж // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2002. — Вип. 8. — С. 115–125.
58. Добко Т. Розвиток довідкової служби Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (до 30-річчя відділу довідково-бібліографічного обслуговування) / Тетяна Добко // Бібл. вісник. — 2010. — №4. — С. 27–40.
59. Добко Т. В. СБО в електронну еру: доминирование навигаторской функции / Т. В. Добко // Библиография. — 2004. — № 1. — С. 11–16.
60. Добко Т. Система довідково-бібліографічного обслуговування у НБУВ : тенденції і перспективи розвитку / Тетяна Добко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. акад. наук України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; редкол. : О. С. Онищенко (голова) та ін. — Київ, 2011. — Вип. 32. — С. 238–249.
61. Долматова Е. Н. Использование Интернет-ресурсов в справочно-библиографическом обслуживании / Е. Н. Долматова // Библиография. — 2006. — № 3. — С. 68–70.
62. Дуднікова Л.М. Довідково-бібліографічний апарат шкільної бібліотеки / Л.М. Дуднікова // Шк. б-ка. — 2002. — № 1. — С. 3–4.
63. Женченко М.І. Науково-допоміжні бібліографічні посібники незалежної України : типологічна характеристика / М.І. Женченко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 трав. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності ; ред. кол. : Слободяник М. С. та ін. — Київ, 2010. — С. 247–249.
64. Звидрина М. П. Анализ и синтез информации при подготовке ретроспективного указателя / М. П. Звидрина // Библиография. — 2013. — №5. — С. 40–44.
65. Ильина И. И. Электронный банк данных РКП : библиография и компьютерные технологии / И. И. Ильина // Библиография. — 2010. — №6. — С. 3–9.
66. Ильина О. Н. Библиографирование литературы о личных библиотеках / О. Н. Ильина // Библиография. — 2011. — №3. — С. 99–105.
67. Ісаєнко О. О. Бібліотечна дистанційна довідка: змістове наповнення / О. О. Ісаєнко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики: матеріали VII Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 25–27 трав. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. та інформ. діяльності ; ред. кол. : Слободяник М. С. та ін. — Київ, 2010. — С. 28–29.
68. Калинин С. Ю. Новый стандарт на сокращение слов и словосочетаний в библиографической записи / С. Ю. Калинин // Библиография. — 2012. — №2. — С. 20–42.

69. Калинина Г. П. Библиографический аппарат курсовых, дипломных работ и диссертаций / Г. П. Калинина // Библиография. — 2012. — №1. — С. 50–55.
70. Каптерев А.И. Становление понятийного аппарата электронной библиографии / А. И. Каптерев // Мир библиогр. — 2007. — № 1. — С. 9–10.
71. Карпуть В. Відображення бібліографічної інформації про літературу для дітей у поточних державних бібліографічних посібниках України (60-ті роки ХХ ст.) / В. Карпуть // Державне управління і право: зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ін-т держ. упр. і права. — Київ, 2006. — Вип. 1, ч. 1. — С. 198–206.
72. Колосай Л. Пошук оптимальних технологій бібліотечно-бібліографічної освіти школярів: практич. посіб. для керівників серед. закл. освіти, методистів з бібл. фондів, шк. бібліотекарів / Л. Колосай. — Київ, 2001. — 23 с.
73. Колупаєва О. В. Бібліографічне обслуговування в електронному середовищі / О. В. Колупаєва // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Пробл. науки, освіти, практики: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16–18 трав. 2006 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2006. — С. 115–116.
74. Кононенко В. Бібліографічна діяльність Національної парламентської бібліотеки України і українська діаспора / В. Кононенко // Вісн. Кн. палати. — 2001. — № 9. — С. 16–18.
75. Коряковцева Н. А. Средство доступа к Интернет-знанию / Н. А. Коряковцева // Мир библиогр. — 2006. — № 3. — С. 28–29.
76. Коханова І. О. Особливості підготовки оглядових документів / І. О. Коханова // Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харк. держ. акад. культури ; редкол. : В. М. Шейко (відп. ред.) та ін. ; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків, 2014. — Вип. 42. — С. 155–161.
77. Кряжева М. Ф. Организация поиска документированной информации: общетеоретические аспекты / М. Ф. Кряжева // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Пробл. науки, освіти, практики: матер. наук.-практ. конф., Київ, 25–26 трав. 2004р. / ДАК-ККиМ. — Київ, 2004. — С. 26–29.
78. Курінська Л. А. Інформаційно-бібліографічне забезпечення навчально-виховного процесу / Л. А. Курінська // Шк. б-ка. — 2006. — № 11. — С. 41–45.
79. Кушнарєнко О. М. Веб-сайт як засіб локального і глобального довідково-бібліографічного обслуговування користувачів / О. М. Кушнарєнко // Вісник Харківської державно академії культури : зб. наук. пр. — Харків, 2002. — Вип. 9. — С. 119–124.
80. Левин Г. Л. Функция библиографической деятельности в национальной библиотеке / Г. Л. Левин // Библиография. — 2005. — № 1. — С. 10–17.

81. Леликова Н. К. Мониторинг и координация – требование времени / Н. К. Леликова, В. А. Никулина // Библиография. – 2006. – № 1. – С. 25–26.
82. Леликова Н. К. О мониторинге и координации библиографической деятельности на территории России / Н. К. Леликова, В. А. Никулина // Библиотековедение. – 2006. – № 1. – С. 61–62.
83. Мангутова С.Д. Библиографическое описание сетевых ресурсов при оформлении ссылок и списков / С.Д. Мангутова // Библиография. – 2005. – № 4. – С. 49–55.
84. Мангутова С.Д. Книга и WEB «в одном флаконе»: Электронный путеводитель по справочно-библиографическим источникам / С.Д. Мангутова // Библ. дьло. – 2005. – № 8. – С. 18–20.
85. Матвійчук О. Інформаційно-бібліографічне обслуговування читачів шкільної бібліотеки / О. Матвійчук // Шк. б-ка. – 2005. – № 11. – С. 33–37.
86. Мозгова В.П. Оформлення бібліографічного огляду, реферату, науково-пошукового дослідження / Мозгова В.П. // Шк. б-ка. – 2006. – № 1. – С. 114–115.
87. Моргенштерн И.Г. Аппарат. Но какой? / И.Г. Моргенштерн // Науч. и техн. б-ки. – 1997. – № 8. – С. 21–23.
88. Моргенштерн И. Г. Научная организация библиографического труда: учеб. пособие / И. Г. Моргенштерн. – Челябинск, 1993. – 103 с.
89. Моргенштерн И. Г. Эволюция библиографической технологии / И. Г. Моргенштерн // Библиография. – 2006. – № 1. – С. 11–20.
90. Морозюк І. Є. Інформаційна культура як складова підвищення якості гуманітарної освіти // Вісник Харківської державної академії культури : зб. наук. пр. – Харків, 2004. – Вип. 12/13. – С. 159–168.
91. Нещерет М. Ю. Виртуальное справочно-информационное обслуживание / М. Ю. Нещерет // Библ. дьло – XXI век. – 2006. – № 2. – С. 72–85.
92. Нещерет М. Ю. Результаты библиографического поиска: критерии оценки качества и субъективный фактор / М. Ю. Нещерет // Библиография. – 2006. – № 1. – С. 21–25.
93. Нещерет М. Ю. Эволюция теоретических взглядов на библиографический поиск / М. Ю. Нещерет // Мир библиогр. – 2006. – № 4. – С. 31–36.
94. Олейник И. В. Электронные полнотекстовые библиографические пособия: алгоритм создания / И. В. Олейник, Л. А. Смыслова, В. С. Гресь // Створення бібліографічних ресурсів: проблеми та перспективи : матеріали п'ятих бібліогр. студій. 25 квіт. 2012 р. / М-во культури України, Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Н. І. Полянська. – Харків, 2012. – С. 22–29.
95. Організація всеукраїнського бібліографічного діалогу на основі віртуальної бібліографічної лабораторії / О. Онищенко та ін. // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. – Київ, 2005. – Вип. 14. – С. 169–173.

96. Основы информационной культуры студентов и специалистов высших учебных заведений / Харьк. гос. ун-т «Нар. укр. акад.», Центр науч.-гуманитар. информ.; [Авт.-сост. Л. В. Глазунова]. — Харьков, 2003. — 41 с.
97. Остапчук Ю. Бібліографічні картотеки та бази даних бібліотек вищих навчальних закладів / Юлія Остапчук // Вісн. Кн. палати. — 2010. — № 9. — С. 15–20.
98. Остапчук Ю. Особливості сучасного довідково-бібліографічного фонду бібліотеки вищого навчального закладу / Юлія Остапчук // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 6. — С. 9–14.
99. Острикова Т. А. Маршруты поиска информации для студентов-словесников / Т. А. Острикова // Библиография. — 2006. — № 4. — С. 17–22.
100. Очеретяна Л. «Літопис книг» у структурі інформаційного забезпечення суспільства / Лідія Очеретяна // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 4. — С. 19–22.
101. Панкова Е. В. Электронное библиографическое пособие: этапы и методика создания / Елена Панкова // Библ. дѣло. — 2011. — № 8. — С. 21–22.
102. Пасічник Л. Облік стандартів: пошукові можливості друкованих та електронних джерел / Людмила Пасічник // Вісн. Кн. палати. — 2012. — № 7. — С. 22–25.
103. Петрова Н. Бібліографічний апарат видання. Правила складання бібліографічного опису (бібліографічного запису) / Н. Петрова, Н. Регідайло, С. Юлдашева // Вісн. Кн. палати. — 2005. — № 1. — С. 12–16; № 2. — С. 14–16.
104. Полеводов В. А. Электронная библиография: терминологический словарь / В. А. Полеводов // Мир библиогр. — 2005. — № 4. — С. 59–71.
105. Пономаренко Л. О. Формування системи бібліографічних посібників у ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського / Л. О. Пономаренко // Педагогіка і психологія. — 2006. — № 3. — С. 137–145.
106. Пономаренко Н. СБО: традиции и перспективы / Н. Пономаренко, Г. Гурьянова // Библиография. — 1998. — № 5. — С. 41–43.
107. Порівняльні характеристики АБІС, які набувають поширення в Україні // Шк. б-ка. — 2005. — № 8. — С. 39–40.
108. Прокопенко Л. С. Методика пошуку літератури / Л. С. Прокопенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2005. — № 4. — С. 51–58.
109. Проценко М. Б. Інформаційний сервіс бібліотек: сучасний стан і тенденції розвитку / М. Б. Проценко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2004. — № 4. — С. 38–45.
110. Рикун И. Э. Использование Интернета при составлении библиографических пособий / И. Э. Рикун // Наукова бібліотека в сучасному суспільстві: Історія. Проблеми. Перспективи: До 185-річчя Наук. б-ки Одес. нац. ун-ту ім. І. І. Мечникова: зб. ст. / Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Наук. б-ка. — Одеса: Астропринт, 2003. — С. 158–164.

111. Рубан А. На допомогу професійній самоосвіті бібліотекарів освітянських книгозбірень України / А. Рубан // Вісн. Кн. палати. — 2006. — № 2. — С. 12–13.
112. Савина З. И. Национальная парламентская библиотека Украины — центр научно-библиографической работы / З. И. Савина // Вестник БАЕ. — 2006. — № 4. — С. 49–51.
113. Самохіна Н. Ф. Адаптація інформаційно-бібліотечного сервісу до потреб користувачів / Н. Ф. Самохіна // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Пробл. науки, освіти, практики: матеріали наук.-практ. конф., Київ, 25–26 трав. 2004 р. / ДАККіМ. — Київ, 2004. — С. 111–113.
114. Сапрыкин Г. Актуальные проблемы обновления и стандартизации библиотечно-библиографического обслуживания в условиях евроинтеграции [Междунар. стандарт ISO 11620 «Информация и документация. Показатели эффективности работы б-к»] / Г. Сапрыкин // Бібл. форум України. — 2005. — № 3. — С. 10–14.
115. Свирюкова В. Г. Современные формы обслуживания удаленных пользователей (на примере ГПНТБ СО РАН) / В. Г. Свирюкова // Вестник БАЕ. — 2011. — № 2. — С. 66–70.
116. Свирюкова В. Г. Справочно-библиографическое обслуживание в научной-библиотеке: современные подходы к организации (на примере ГПНТБ СО РАН) / В. Г. Свирюкова // Библиосфера. — 2010. — № 1. — С. 55–59.
117. Серебрякова С. Сохранить интеллектуальное богатство : некоторые аспекты подготовки библиографических изданий / Светлана Серебрякова // Библиотека. — 2011. — № 8. — С. 6–8.
118. Симоненко Т. Репозитарій «Наукова періодика України» : шлях оброблення електронних версій / Тетяна Симоненко // Бібл. вісник. — 2012. — № 3. — С. 32–36.
119. Симончик А. Н. От каталога — к базам данных / Александр Симончик // Библ. дьло. — 2011. — № 8. — С. 29–30.
120. Скоробогатов В. М. Каталоги карточный и электронный: общее и особенное. Диалог профессионалов / В. М. Скоробогатов, Э. Р. Сукиасян // Науч. и техн. б-ки. — 2005. — № 12. — С. 15–24.
121. Соловяненко Д. Концепція онлайнного бібліотечного сервісу / Д. Соловяненко // Бібл. вісник. — 2002. — № 5. — С. 31–37; 2003. — № 1. — С. 18–29.
122. Соловяненко Д. Онлайнвий бібліотечний сервіс як один із видів бібліотечного сервісу / Д. Соловяненко // Наук. пр. Нац. б-ки ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2003. — Вип. 11. — С. 201–223.
123. Сорока М. Б. Інформаційна діяльність бібліотек: тенденції розвитку / М. Б. Сорока // Документознавство та інформаційна діяльність: Наука, Освіта, Практика: матеріали наук. конф., 18 груд. 2002 р. — Київ, 2003. — С. 19–22.

124. Степанов В. Библиографический поиск в Интернет / В. Степанов // Библиография. — 1998. — № 1. — С. 5–10.
125. Степанов В.К. Библиографическое обслуживание в эпоху цифровых коммуникаций / В.К. Степанов // Библиография. — 2007. — № 2. — С. 22–41.
126. Степанов В.К. Тенденции развития библиографических сервисов библиотек в эпоху цифровых коммуникаций / Степанов В.К. // Науч. и техн. б-ки. — 2006. — № 3. — С. 13–20.
127. Столяров Ю. Н. Справочно-библиографический аппарат в структуре библиотеки как системы / Ю. Н. Столяров // Науч. и техн. б-ки. — 2007. — № 3. — С. 21–28.
128. Тараненко Л. Г. Эволюция методики библиографического поиска / Л. Г. Тараненко // Документоведение. Библиотековедение. Информационная деятельность: Пробл. науки, освіти, практики: матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16–18 трав. 2006 р. / Держ. акад. кер. кадрів культури і мистец. — Київ, 2006. — С. 109–111.
129. Теплицкая А. В. Две стороны одной медали: печатные и электронные ресурсы — не конкуренты / Александра Валентиновна Теплицкая // Мир библиогр. — 2012. — №2. — С. 2–7.
130. Теплицкая А.В. Создание библиографической информации в РГБ: от теории к практике / А.В. Теплицкая // Библиография. — 2005. — № 5. — С. 3–9.
131. Тодорова Є. М. Віртуальна довідка як напрям бібліографічного обслуговування / Є. М. Тодорова // «Короленківські читання — 2017»: матеріали XX Міжнар. наук.-практ. конф. 26 жовт. 2017 р. [Електронний ресурс]. — Харків, 2017. — Режим доступу : nmr.hdnd@gmail.com.
132. Тодорова Є. М. Проблеми впровадження віртуальних бібліотечно-бібліографічних послуг у бібліотеках м. Харків / Є. М. Тодорова, О. М. Шапар // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 35. — С. 92–99.
133. Тодорова Є. М. Електронні технології процесу підготовки бібліографічної інформації / Є. М. Тодорова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — Вип. 47. — С. 32–39.
134. Тодорова Є. М. Інноваційні форми підвищення інформаційної культури бібліотечних фахівців / Є. М. Тодорова // Короленківські читання — 2015. [Електронний ресурс]. — Харків, 2016. — С. 80–89. Режим доступу : nmo.hdnb@yandex.ua.
135. Тодорова Є. М. Методика і технологія бібліографічної роботи: взаємодія і протиріччя в сучасному інформаційному просторі / Є. М. Тодорова // Роль бібліотеки у створенні когнітивного ресурсу суспільства знань: технології, освіта, наука: матеріали наук.-практ. конф., 27 квіт. 2016 р. [Електронний ресурс]. — Харків, 2016. — Режим доступу : lib-hduht.kh.ua.

136. Тодорова Є. М. Особливості бібліографічного обслуговування в цифровому просторі / Тодорова Євгенія Миколаївна // Короленківські читання — 2014. Бібліотеки, архіви, музеї: формування цифрового регіонального простору: матеріали 17 Міжнар. наук.-практ. конф., 8 жовт. 2014 р. / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харків. держ. акад. культури, харків. обл. від-ня Укр. бібл. асоц. ; [уклад. О. П. Куніч]. — Харків, 2015. — С. 21–30.
137. Тодорова Є. М. Мережево-віртуальні послуги бібліотек як складова інформаційно-бібліотечного сервісу / Є. М. Тодорова // Інформаційно-бібліотечний сервіс і користувач: новий формат взаємодії: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., 23–31 жовт. 2017 р. [Електронний ресурс]. — Харків, 2017. — С. 78–84. — Режим доступу : lib-hduht.kh.ua.
138. Тодорова Є. М. Сучасні проблеми застосування інформаційних технологій в бібліографічному обслуговуванні читачів бібліотек м. Харкова / Євгенія Миколаївна Тодорова, Олег Миколайович Шапар // Сучасні проблеми діяльності бібліотек в умовах інформаційного суспільства: матеріали другої наук.-практ. конф., 23 верес. 2010 р., Львів / М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Львів політехніка», Наук.-техн. б-ка. — Львів, 2010. — С. 239–246.
139. Торлин И. Виртуальная библиографическая справка — информационная «скорая помощь» удаленным пользователям библиотек / И. Торлин // Бібл. форум України. — 2005. — № 4. — С. 34–37.
140. Трачук Л. Вебліографічні посібники бібліотек як джерела електронного довідково-бібліографічного обслуговування / Людмила Трачук // Бібл. вісник. — 2011. — № 5. — С. 29–32.
141. Трачук Л. Вебліографічні ресурси українських бібліотек / Людмила Трачук // Вісн. Кн. палати. — 2010. — № 3. — С. 31–34.
142. Трачук Л. Різновиди електронних джерел бібліографічної інформації в контексті практичної бібліографічної діяльності / Людмила Трачук // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського / Нац. акад. наук України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; редкол.: О. С. Онищенко (голова) та ін. — Київ, 2010. — Вип. 27. — С. 181–190.
143. Трачук Л. Сайти обласних універсальних наукових бібліотек як джерело бібліографічної інформації / Людмила Трачук // Вісн. Кн. палати. — 2013. — № 9. — С. 16–18.
144. Устіннікова О. Бібліографічні посібники у виданнях: Прикнижкові та пристатейні бібліографічні списки / О. Устіннікова, П. Сенько, Н. Регідайло // Вісн. Кн. палати. — 2007. — № 3. — С. 20–22.
145. Устіннікова О. Бібліографічний апарат видань. Система бібліографічних посібників (творів, документів, видань) / О. Устіннікова, П. Сенько, Н. Регідайло // Вісн. Кн. палати. — 2007. — № 2. — С. 23–24.

146. Ушакова О. Б. Использование системы ИРБИС как инструмента анализа обслуживания абонентов ИРИ / О. Б. Ушакова // Науч. и техн. б-ки. — 2010. — № 11. — С. 102–107.
147. Федоренко О.В. Поиск по сходству в реляционной базе данных: статистический подход к хешированию библиографических записей / О.В. Федоренко // НТИ. Сер. 2. Информ. процессы и системы. — 2005. — № 1. — С. 9–21.
148. Швецова-Водка Г.М. Обласна бібліотека як центр комп'ютерної бібліографії: здобутки і проблеми / Г.М. Швецова-Водка // Бібл. планета. — 2003. — № 4. — С. 16–18.
149. Швецова-Водка Г.Н. Справочно-библиографическое обслуживание: терминологический аспект / Г.Н. Швецова-Водка, Э.В. Романуха // Науч. и техн. б-ки. — 2016. — № 3. — С. 71–84.
150. Шемаева Г. В. Електронні видання з питань інформаційно-бібліотечної діяльності як засіб розвитку інформаційного забезпечення науки / Г. В. Шемаева // Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр. — Харків, 2006. — Вип. 17. — С. 110–119.
151. Шемаева Г. В. Система електронних бібліотек та баз даних: теоретико-прикладні аспекти: навч. посіб. / Г. В. Шемаева; Харків. держ. акад. культури. — Харків: ХДАК, 2014. — 156 с.
152. Шемаева Г. В. Формування інформаційної культури користувачів інформації / Г. В. Шемаева, Т. М. Шаповалова // Вісн. Харків. держ. акад. культури: зб. наук. пр. — Харків, 2001. — Вип. 8. — С. 141–147.
153. Щабельник В. В. Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки: проблема визначення / В. В. Щабельник // Вісн. Харків. держ. акад. культури: зб. наук. пр. — Харків, 2001. — Вип. 8. — С. 121–127.
154. Электронная библиография: терминологический словарь // Мир библиогр. — 2006. — № 5. — С. 67–71; 2007. — № 1. — С. 45–47.
155. Яковенко О. Підвищення інформаційної культури користувачів у процесі їх бібліотечно-інформаційного обслуговування / О. Яковенко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В.І. Вернадського. — Київ, 2003. — Вип. 11. — С. 36–44.
156. Яковлева Н.А. Мониторинг создания библиографической продукции: На примере Кемеровской областной научной библиотеки им. В.Д. Федорова / Н.А. Яковлева // Библиография. — 2007. — № 2. — С. 61–67.
157. Яковлева Ю. В. Ранжирування результатів пошуку в інформаційно-пошукових системах бібліотек / Ю.В. Яковлева // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: Пробл. науки, освіти, практики: матеріали наук.-практ. конф., Київ, 25–26 трав. 2004 р. / ДАК-КиМ. — Київ, 2004. — С. 115–117.

5. Основні терміни та поняття

Анотований бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, в якому всі або більшість бібліографічних записів містять анотації.

Бібліографічна діяльність — галузь діяльності по задоволенню потреб у бібліографічній інформації.

Бібліографічна довідка — відповідь на разовий запит, який містить бібліографічну інформацію про наявність та (або) місцезнаходження документа (адресна довідка); про зміст бібліографічної інформації з певної теми (тематична довідка); про відсутні або перекручені в запиті елементи бібліографічного опису (уточнююча довідка).

Бібліографічна інформація — інформація про документи, яка необхідна для їхньої ідентифікації та використання.

Бібліографічна картотека — бібліографічний посібник, реалізований в картковій формі та не пов'язаний жорстко з певним фондом документів.

Бібліографічна послуга — результат бібліографічного обслуговування, який задовольняє потреби в бібліографічній інформації.

Бібліографічна продукція — інформаційна продукція, яка містить бібліографічну інформацію.

Бібліографічне видання — бібліографічний посібник, який вийшов друком у вигляді окремого документа.

Бібліографічне групування — упорядкування бібліографічних записів за подібністю та (або) різницею ознак документів.

Бібліографічне інформування — систематичне забезпечення споживачів бібліографічною інформацією про документи відповідно до їхніх довготривалих або постійно діючих запитів та (або) без запитів.

Бібліографічне обслуговування — процес доведення бібліографічної інформації до споживачів (забезпечення споживачів бібліографічною інформацією).

Бібліографічне повідомлення — текст, який містить бібліографічну інформацію.

Бібліографічний запит — інформаційний запит на бібліографічну інформацію.

Бібліографічний каталог — бібліографічний посібник, який розкриває склад та (або) зміст фондів документів.

Бібліографічний огляд — бібліографічний посібник, який у письмовій або усній формі являє собою пов'язану розповідь.

Бібліографічний покажчик — бібліографічний посібник значного обсягу зі складною структурою та науково-довідковим апаратом.

Бібліографічний посібник — упорядкована множина бібліографічних записів.

Бібліографічний пошук — інформаційний пошук, що здійснюється на основі бібліографічних даних.

Бібліографічний список — бібліографічний посібник з простою структурою.

Бібліографія — інформаційна інфраструктура, яка забезпечує підготовку, розповсюдження та використання бібліографічної інформації.

Бібліографознавство — наукова дисципліна, яка досліджує теорію, історію, методологію, технологію, методику, організацію бібліографії.

Бібліографування — процес підготовки (створення, виробництва) бібліографічної інформації.

Біобібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який містить бібліографічні відомості про певну особу або осіб, а також бібліографічну інформацію про їхні твори та літературу про них.

Бібліотечно-бібліографічні ресурси — інформаційний, матеріально-технічний та кадровий потенціал, який мають бібліотеки для здійснення своїх функцій.

Видавничий бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає друковану продукцію, що вийшла друком або намічена до друку одним або декількома видавництвами.

Галузевий бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи з певної галузі знань та (або) практичної діяльності.

Групове інформування — інформування груп споживачів інформації, об'єднаних за ознакою подібності інформаційних потреб.

Державний бібліографічний покажчик — бібліографічний покажчик, який інформує про документи, які вийшли друком у країні на основі державної реєстрації.

Довідково-бібліографічне обслуговування — доведення до споживача бібліографічної інформації відповідно до разових запитів (обслуговування у відповідності із запитами споживачів інформації, пов'язане з наданням довідок та інших бібліографічних послуг).

Довідково-бібліографічний апарат — сукупність традиційних та електронних довідкових і бібліографічних видань, каталогів і карток, яка призначається для розкриття складу та змісту документів.

Допоміжний покажчик — частина бібліографічного посібника, яка відображає відомості про документи в іншому аспекті, ніж в осно-

вному тексті посібника з відсилкою до відповідних бібліографічних записів.

Індивідуальне інформування — інформування індивіда у відповідності з його потребами.

Інформаційна потреба — потреба в документах, інформації, знаннях.

Інформаційно-бібліографічне забезпечення — сукупність інформаційно-бібліографічних ресурсів та послуг для задоволення довгострокових потреб в інформації.

Книготорговий бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який видається або використовується з метою сприяння розповсюдженню друкованої продукції.

Краєзнавчий бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи про певну місцевість (край) у країні.

Країнознавчий бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи про будь-яку країну або декілька країн.

Кумулятивний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який об'єднує матеріал, що раніше вийшов друком.

Масове інформування — інформування широкого кола споживачів інформації із соціально значущих тем.

Науково-бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, призначений на допомогу науково-дослідницькій діяльності.

Персональний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, присвячений одній особі.

Перспективний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи, що вийдуть друком у майбутньому.

Показчик (список, огляд) місцевого друку — бібліографічний показчик (список, огляд), який відображає документи, які вийшли друком на базі будь-якої території в країні.

Популярний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, призначений для задоволення пізнавальних інтересів широких кіл читачів.

Поточний бібліографічний посібник — періодичний бібліографічний посібник, випуски якого регулярно та оперативно відображають нові документи, що вийшли друком.

Практична бібліографічна діяльність, або бібліографічна справа, — сукупність процесів виробництва та поширення бібліографічної інформації.

Професійно-виробничий бібліографічний посібник — спеціальний бібліографічний посібник, призначений спеціалістам різних галузей практичної діяльності.

Рекомендаційний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи, що рекомендовані певним категоріям читачів і відібрані за відповідними змістовними та якісними ознаками.

Ретроспективний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає масив документів будь-якого історичного періоду.

Сигнальний бібліографічний посібник — поточний бібліографічний посібник, в якому всі або більшість записів обмежені бібліографічним описом.

Система бібліографічних посібників — цілісна сукупність бібліографічних посібників, об'єднаних будь-якою суттєвою соціально-значущою ознакою (зміст, цільове та читачьке призначення, територія, вид видань, що бібліографуються та ін.).

Система бібліотечних каталогів і картотек — частина довідково-бібліографічного апарату бібліотеки, яка являє собою сукупність планомірно організованих, взаємопов'язаних та доповнюючих один одного бібліографічних каталогів і бібліографічних картотек.

Тематичний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи з певної теми, проблеми.

Універсальний бібліографічний посібник — бібліографічний посібник, який відображає документи за всіма галузями знань, що бібліографуються за формальними ознаками (типологічними, територіальними, хронологічними тощо).

Фактографічна довідка — відповідь, яка містить фактичні відомості.

6. Контрольні питання з дисципліни

1. Організація бібліографічної діяльності в бібліотеках різних типів.
2. Основні функції бібліографічного підрозділу бібліотеки.
3. Бібліографічна діяльність як специфічний об'єкт управління.
4. Методи і функції управління бібліографічною діяльністю бібліотеки.
5. Планування бібліографічної діяльності.
6. Облік бібліографічної роботи та звітність про неї.
7. Довідково-бібліографічний апарат бібліотеки — основна база бібліографічної діяльності.
8. Склад ДБА та основні вимоги до його організації.
9. Каталог бібліотеки як джерела бібліографічної інформації. Їх види та призначення.
10. Призначення, система, склад і функції бібліографічних картотек.
11. Функціональне призначення та склад ДБФ бібліотеки.
12. Довідкові видання у складі ДБФ бібліотеки.
13. Бібліографічні джерела у ДБФ бібліотеки.
14. Офіційні та нормативні матеріали у складі ДБФ бібліотеки.
15. Система державних показників України у складі ДБФ бібліотеки.
16. Фонд виконаних довідок — структурна частина ДБФ бібліотеки, його призначення та організація.
17. Загальні питання організації та методики складання бібліографічних посібників.
18. Підготовчий етап бібліографування.
19. Основний (аналітико-синтетичний) етап бібліографування.
20. Заключний етап бібліографування.
21. Характеристика споживачів бібліографічної інформації.
22. Бібліографічне інформування споживачів інформації: його мета, завдання та види.
23. Диференційоване бібліографічне інформування.
24. Система вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ) як найефективніший вид диференційованого бібліографічного інформування.
25. Масові (недиференційовані) форми бібліографічного інформування споживачів інформації.
26. Комплексні форми бібліографічного інформування споживачів інформації.
27. Довідково-бібліографічне обслуговування: визначення, мета та завдання.

28. Методика виконання тематичних запитів.
29. Методика виконання уточнюючих запитів.
30. Методика виконання адресних запитів.
31. Методика виконання фактографічних запитів.
32. Значення, зміст і завдання бібліографічного навчання споживачів інформації.
33. Індивідуальні форми бібліографічного навчання читачів.
34. Групові форми бібліографічного навчання читачів.
35. Масові форми бібліографічного навчання читачів.
36. Комплексні форми бібліографічного навчання читачів.
37. Бібліографічне навчання бібліотекарів: форми й методи.
38. Бібліографічне навчання молодших школярів.
39. Бібліографічне навчання школярів середнього шкільного віку.
40. Бібліографічне навчання старшокласників.
41. Бібліографічне навчання студентів та аспірантів.
42. Бібліографічне навчання фахівців народного господарства.
43. Систематична картотека статей як джерело бібліографічного пошуку.
44. Тематичні картотеки бібліотеки як джерело бібліографічного пошуку.
45. Картотека рецензій як джерело бібліографічного пошуку.
46. Картотека назв творів художньої літератури як джерело бібліографічного пошуку.
47. Картотека бібліографічних посібників як джерело бібліографічного пошуку.
48. Картотека персоналій як джерело бібліографічного пошуку.
49. Картотека окремих видів документів як джерело бібліографічного пошуку.
50. Фактографічні картотеки як джерело бібліографічного пошуку.
51. «Літопис книг» як джерело бібліографічного пошуку.
52. «Літопис журнальних статей» як джерело бібліографічного пошуку.
53. «Літопис газетних статей» як джерело бібліографічного пошуку.
54. «Літопис рецензій» як джерело бібліографічного пошуку.
55. «Літопис періодичних видань» як джерело бібліографічного пошуку.
56. «Літопис нот» як джерело бібліографічного пошуку.
57. «Літопис образотворчих видань» як джерело бібліографічного пошуку.

58. «Літопис авторефератів дисертацій» як джерело бібліографічного пошуку.
59. «Літопись картографічних видань» як джерело бібліографічного пошуку.
60. «Нові видання України» як джерело бібліографічного пошуку.
61. Видавничі та книготоргові бібліографічні посібники як джерела бібліографічного пошуку.
62. Каталогні та репертуарні бібліографічні посібники як джерела бібліографічного пошуку.
63. Рекомендаційні бібліографічні посібники як джерела бібліографічного пошуку.
64. Бібліографічні джерела з питань бібліотечної справи та бібліографії як джерела бібліографічного пошуку.
65. Енциклопедії як джерела бібліографічного пошуку.
66. Словники як джерела бібліографічного пошуку.
67. Довідники як джерела бібліографічного пошуку.

7. Тематика курсових, наукових і дипломних праць

1. Організація бібліографічної діяльності в бібліотеках різних типів.
2. Координація бібліографічної діяльності бібліотек та інших інформаційно-документальних установ м. Харкова.
3. Оптимізація управління бібліографічною діяльністю в Україні (регіоні, області, районі, місті).
4. Особливості організації довідково-бібліографічного апарату (ДБА) в бібліотеках України (на прикладі наукової, обласної, спеціальної або вузівської бібліотеки).
5. Система бібліографічних показників, що видаються бібліотеками України (на прикладі наукової, обласної, спеціальної або вузівської бібліотеки).
6. Бібліографічне інформування споживачів інформації (диференційоване або недиференційоване) в бібліотеках різних типів.
7. Проблеми бібліографічного забезпечення бібліотечно-бібліографічної діяльності в Україні.
8. Співробітництво України з країнами СНД та далекого зарубіжжя в галузі бібліографознавства та бібліографії.
9. Питання технології, методики та організації бібліографічної діяльності на сторінках української спеціальної періодики.
10. Обласна універсальна наукова бібліотека — методичний центр в галузі бібліографії.

11. Бібліографічні послуги в ринкових умовах.
12. Електронні бібліографічні ресурси.
13. Трансформація довідково-бібліографічного обслуговування в умовах електронного середовища.
14. Формування інформаційної культури споживачів інформації.
15. Підвищення інформаційної культури працівників бібліотеки.
16. Менеджмент бібліографічної діяльності.
17. Маркетинг бібліографічної діяльності.
18. Бібліографічна діяльність Книжкової палати України.
19. Методика укладання персонального бібліографічного покажчика (присвяченого видатному бібліографу України).

8. Тестові завдання з курсу

Розділ 1. Загальні питання організації бібліографічної діяльності в бібліотеці

1. Назвіть фактори, які впливають на зміст та обсяг бібліографічної діяльності.
2. Дайте визначення організації бібліографічної діяльності.
3. Які ланцюги складають структуру бібліографічної служби бібліотеки?
4. Назвіть зовнішні та внутрішні фактори, які впливають на організаційно-функціональну структуру бібліографічної служби бібліотеки.
5. Від яких факторів залежить тип бібліотеки і, відповідно, її структура? До якого виду належать бібліографічний підрозділ і чому?
6. Графічно зобразіть основні напрями бібліографічної діяльності.
7. У вигляді схеми зробіть порівняльний аналіз бібліографічної служби таких бібліотек як: а) НПБУ; б) ОУНБ; в) ЦБС; г) бібліотека ХДАК.
8. Визначте, яка бібліотека здійснює міжвідомчу координацію бібліографічної діяльності регіону:
а) ОУНБ; б) НПБУ; в) ЦБС; г) ДІБУ.
9. Назвіть бібліотеку, функцією якої є бібліографічна робота у сфері культури та мистецтва:
а) НТБ; б) ЦБС; в) ОУНБ; г) НПБУ.
10. Назвіть споживачів, які забезпечуються бібліографічним інформуванням в ЦБС:
а) пріоритетні групи;
б) населення району (міста);

- в) виробничі колективи;
- г) пенсіонери.

Розділ 2. Довідково-бібліографічний апарат (ДБА) бібліотеки як інформаційно-пошукова система

1. Чому ДБА бібліотеки є основою бібліографічної діяльності?
2. Охарактеризуйте загальні вимоги до ДБА.
3. Охарактеризуйте склад ДБА.
4. Від чого залежать структура та обсяг ДБА?
5. Назвіть новітні види бібліографічних посібників.
6. Графічно зобразіть склад ДБФ.
7. Наведіть схему картотек у складі ДБА бібліотеки.
8. До складу ДБФ входять:
 1. Офіційні матеріали.
 2. Довідкові видання.
 3. Бібліографічні посібники.
 4. Всі перелічені.
9. Систематична картотека статей за змістом є:
 1. Універсальною.
 2. Тематичною.
 3. Галузевою.
 4. Предметною.
10. Яка картотека не належить до спеціальних?
 1. Рецензій.
 2. Бібліографічних посібників.
 3. Тематична.
 4. Персоналій.

Розділ 3. Організація та технологія бібліографування документів

1. Дайте визначення поняття процесу бібліографування.
2. Назвіть існуючі методики бібліографування.
3. Які операції виконуються на підготовчому етапі бібліографування?
4. Охарактеризуйте мету та зміст загального бібліографічного аналізу документу.
5. Які ви знаєте способи групування в покажчиках?
6. Графічно зобразіть структуру плану-проспекта бібліографічного покажчика.
7. Наведіть схему допоміжних покажчиків у бібліографічному посібнику.
8. Анотування належить до етапу бібліографування:
 1. Підготовчого.

2. Аналітичного.
3. Синтетичного.
4. Заключного.
9. Систематичне групування належить до:
 1. Формального.
 2. Змістовного.
 3. Рекомендаційного.
 4. Ретроспективного.
10. Яка операція не належить до заключного етапу?
 1. Складання допоміжних показників.
 2. Складання передмови.
 3. Редагування.
 4. Складання плану-проспекту БП.

Розділ 4. Організація та технологія бібліографічного обслуговування

1. Наведіть визначення бібліографічного обслуговування.
2. Охарактеризуйте види бібліографічного обслуговування. У чому полягає різниця між ними?
3. Назвіть пріоритетні групи споживачів бібліографічної інформації в бібліотеках різних типів: а) внз; б) ОУНБ; в) районний ЦБС.
4. Охарактеризуйте систему вибіркового розповсюдження інформації (ВРІ). Від чого залежить її ефективність?
5. Наведіть визначення кожного типу довідок.
6. Графічно зобразіть види та форми бібліографічного інформування.
7. Наведіть алгоритм основних етапів виконання тематичної довідки.
8. Яка з форм бібліографічного інформування не належить до масових?
 1. Кільцева пошта.
 2. Бюлетень нових надходжень.
 3. Виставка нової літератури.
 4. Огляд.
9. Яка з довідок не належить до бібліографічних?
 1. Тематична.
 2. Уточнююча.
 3. Адресна.
 4. Фактографічна.
10. Джерелами пошуку під час виконання фактографічної довідки є:
 1. Каталоги.
 2. Картотеки.
 3. Довідкові видання.
 4. Бібліографічні посібники.

Розділ 5. Підвищення інформаційної культури споживачів бібліографічної інформації та працівників бібліотек

1. Охарактеризуйте значення, завдання та зміст бібліографічного навчання читачів.
2. Назвіть масові форми бібліографічного навчання читачів.
3. Наведіть основні пункти програми проведення Дня бібліографії.
4. Які види навчальних занять застосовуються під час бібліографічного навчання студентів?
5. Охарактеризуйте мету, завдання та зміст бібліографічного навчання працівників бібліотек.
6. Графічно зобразіть схему основних форм підвищення інформаційної культури бібліотекарів.
7. Розробіть блок-схему форм бібліографічного навчання читачів за способом подачі матеріалу.
8. До масових форм бібліографічного навчання читачів не належить:
 1. Плакат.
 2. Виставка.
 3. Друковані засоби.
 4. Консультація.
9. Назвіть основну форму бібліографічного навчання школярів:
 1. Семінар.
 2. Лекція.
 3. Урок.
 4. Виставка.
10. Назвіть форму бібліографічного навчання працівників бібліотек:
 1. Стажування.
 2. Курси ПК.
 3. Огляд бібліографічних посібників.
 4. Усі перелічені.

Розділ 6. Управління бібліографічною діяльністю

1. Проаналізуйте відмінні якості понять «організація» та «управління».
2. Дайте визначення методів управління. Проаналізуйте 3 основні групи методів, які використовуються в управлінні бібліографічною діяльністю бібліотеки.
3. Назвіть функції управління бібліографічною діяльністю в бібліотеці.

4. Назвіть основні маркетингові заходи, що застосовуються в бібліографічній діяльності.
5. В чому полягає методична робота в галузі бібліографічної діяльності?
6. Наведіть блок-схему методів управління бібліографічною діяльністю в бібліотеці.
7. Графічно зобразіть структуру бібліографічного маркетингу.
Що слід відображати в облікових формах ДБО?
 - а) довідки;
 - б) консультації;
 - в) відмови;
 - г) усе означене.
8. Назвіть методичний центр бібліографічної діяльності для бібліотек внз м. Харків:
 - а) бібліотека ХДАК;
 - б) ЦНБ ХНУ імені В.Н. Каразіна;
 - в) НІБУ;
 - г) бібліотека ХІІ.
9. В якому плані відображається організація «Дня Інформації»?
 - а) кварталний;
 - б) щорічний;
 - в) галузевий;
 - г) спеціальний.

Навчальне видання

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для студентів спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна
та архівна справа»**

Розробник

Тодорова Євгенія Миколаївна,
канд. пед. наук, доцент

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерна верстка:

І. Г. Колесник

Підписано до друку 22.01.2018 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 4,1. Обл.-вид. 3,9. Тираж 100. Зам. №

ХДАК, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4